

MÙA

biển động

NGƯỜI MÊ MẮM

Anh Mười kiên trì đam mê, anh tin rằng sự tâm huyết với biển, với người ăn sóng nói gió của anh sẽ được chia sẻ. Mắm dứt chùn (chân) không sợ, chỉ sợ khi mắm trở, mà mắm bị trở là do cá không ăn muối cá ươn... Anh Mười đang bỏ muối vào niêm đam mê nghề biển với lời nhắn gửi: đừng để dứt chùn và nhất là đừng có trở lòng.

→ TRANG 3

NGƯỜI DÂN “BẮT BỆNH ÔNG TRỜI”

Phía biển, những con sóng mài miết xô bờ, nhịp nhàng như hơi thở của đại dương không bao giờ ngơi nghỉ. Nhìn bình yên là thế, nhưng trước mỗi chuyến ra khơi, những lão ngư Đà Nẵng thường dành thời gian “trông trời, trông đất, trông mây”, bởi theo họ, mỗi tín hiệu từ thiên nhiên đều gửi đến thông điệp về những gì sắp xảy ra...

→ TRANG 5

Tàu thuyền neo đậu tại
Âu thuyền cảng cá Thọ Quang
(phường Nại Hiên Đông, quận Sơn Trà).
Ảnh: NGUYỄN TRINH

Sửa luật để người bệnh không bị phân biệt đối xử

NGUYỄN TRI THỨC

Ngày 25-9, một thông tin rất vui cho mọi người dân tham gia bảo hiểm y tế (BHYT), nhất là những người bệnh. Đó là khi Ủy ban Thường vụ Quốc hội tiếp tục phiên họp 37, cho ý kiến về dự án Luật sửa đổi bổ sung một số điều Luật BHYT, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho rằng, việc sửa Luật BHYT hướng đến có lợi nhất cho người bệnh, đảm bảo không phân biệt đối xử giữa y tế công và dân lập, khám dịch vụ hay dùng thẻ BHYT. Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho rằng: “Phải quán triệt căn bản để người có tiền đi khám dịch vụ và người không có tiền đi khám BHYT được đối xử công bằng... Nếu đã mua BHYT thì có thể đi toàn quốc, đến tỉnh nào, huyện nào đều được khám, được thanh toán. Lộ trình tiến tới làm sao cho đơn giản”.

Đối xử công bằng và thủ tục đơn giản là những điều hết sức quan trọng, bởi đã từ lâu, bất kỳ ai vào bệnh viện cũng đều dễ dàng nhận thấy rằng, sự đông đúc, quá tải, sự phiền hà làm mất thời gian của bệnh nhân, của người nhà họ khi bắt buộc phải đến bệnh viện khám, điều trị bệnh. Chỉ riêng sự chờ đợi đến lượt được thăm khám, cấp cứu đã khiến không ít bệnh nhân và người nhà ngán ngẩm, bất bình, thậm chí mất bình tĩnh dẫn đến phản ứng với nhân viên y tế. Đặc biệt, trong bối cảnh chuyển đổi số diễn ra mạnh mẽ hiện nay, việc đơn giản, thuận tiện là điều hết sức quan trọng, cấp bách, bắt buộc phải thực hiện triệt để hơn, ở nhiều khâu khác nhau, ví như lấy số thứ tự khám bệnh trực tuyến, đăng ký khám qua mạng...

Công bằng, đơn giản, cũng có nghĩa là

Người dân làm thủ tục đăng ký khám, chữa bệnh tại Trung tâm Y tế quận Cẩm Lệ.

Ảnh: PHAN CHUNG

người có thẻ BHYT có thể khám chữa bệnh ở bất kỳ cơ sở y tế nào mà không bị gây khó dễ, phiền hà, sách nhiễu, bởi nhiều người đi học tập, công tác, làm ăn xa nhà, không gần cơ sở y tế đã đăng ký trong thẻ, nên khó thực hiện quyền lợi của mình theo địa giới hành chính. Vì thế, họ cần được tạo điều kiện thuận lợi nhất, để việc khám chữa bệnh được đơn giản, nhất là khi ngành y tế tăng cường thực hiện các thủ tục trên môi trường số, khi đã có thẻ BHYT điện tử. Và khi thực hiện công bằng, sẽ không còn những so bì, tị nạnh, ái ngại khi trong cùng một cơ sở y tế mà có sự phân biệt đối xử giữa người khám bệnh theo diện BHYT và người khám bệnh tự nguyện. Để mỗi người khi đi khám bệnh không bị nhói lòng thêm, thấy rộng khoảng cách phân biệt đối xử, từ việc xếp hàng chờ

đợi đến tận tình hay qua loa thăm khám, chữa trị, hưởng thụ các dịch vụ cơ bản...

Bên cạnh đó, Bộ trưởng Bộ Y tế Đào Hồng Lan cũng thừa nhận rằng, thủ tục chuyển tuyến còn gây phiền hà cho người tham gia BHYT. Vì vậy, dự thảo bổ sung một số quy định nhằm đảm bảo quyền lợi của người dân. Theo đó, người dân tộc thiểu số và người thuộc hộ nghèo đang sinh sống tại vùng có điều kiện kinh tế - xã hội khó khăn, xã huyện đảo, được thanh toán 100% chi phí điều trị nội trú khi đi khám, chữa bệnh tại cơ sở khác nơi đăng ký ban đầu. Người bệnh được thanh toán 100% chi phí khám, chữa bệnh theo tỷ lệ quy định và không phải làm thủ tục chuyển tuyến nếu mắc bệnh hiếm, bệnh hiểm nghèo, bệnh cần phẫu thuật hoặc sử dụng kỹ thuật cao theo danh mục của Bộ Y tế.

Một vấn đề khác, diễn ra đã lâu, cũng khiến không ít bệnh nhân khám chữa bệnh theo chế độ BHYT kêu ca, than phiền, lên tiếng, đó là chất lượng chăm sóc y tế còn thấp, người bệnh không được cung cấp đủ thuốc cũng như các loại dịch vụ y tế khác khi đến khám, điều trị tại các cơ sở y tế có ghi trong thẻ BHYT. Thậm chí, có những ý kiến cho rằng, mặc dù bệnh nhân được hưởng BHYT 100% nhưng khi khám, chữa bệnh chỉ được cấp các loại thuốc cơ bản, còn thuốc đắt tiền thì phải đi mua theo chỉ định của bác sĩ kê đơn... Ấy là chưa kể đến tinh thần, thái độ phục vụ của nhân viên y tế tại các cơ sở khám chữa bệnh. Thế nên, không ít bệnh nhân BHYT than phiền rằng, họ chỉ là những “khách hàng hạng hai”, dù đóng BHYT đầy đủ, thường xuyên, lâu năm.

Dự kiến, dự thảo Luật sửa đổi bổ sung một số điều Luật BHYT được trình Quốc hội cho ý kiến tại kỳ họp thứ 8 Quốc hội khóa XV (khai mạc vào ngày 21-10-2024 và dự kiến bế mạc vào sáng ngày 3-12-2024). Nếu việc sửa đổi Luật BHYT giúp người bệnh không bị phân biệt đối xử, được tạo điều kiện thuận lợi, không bị coi là “khách hàng hạng hai” thì quả thực là một bước tiến rất dài, là sự đổi thay hết sức đáng mừng, những người tham gia BHYT thực sự là thượng đế. Và như vậy, số lượng người tham gia BHYT sẽ ngày càng gia tăng, đủ đầy trách nhiệm, nghĩa vụ chứ không còn lẩn tránh, bản khoán gì chuyện phải tham gia một cách miễn cưỡng, bắt buộc. Và đó cũng chính là việc điều chỉnh, bổ sung, chỉnh sửa những điều không phù hợp về chính sách pháp luật, để người tham gia BHYT nói riêng, người dân nói chung được hưởng lợi, từng bước hướng tới, hiện thực hóa việc xây dựng nhà nước của dân, do dân, vì dân. N.T.T

⌂ Nghĩ

NGUYỄN ĐÔNG NHẬT

Pháp, ở đây là pháp luật. Mà, cái gốc của nó (cũng như nhiều định chế xã hội khác), là văn hóa, hiểu theo nghĩa rộng. Thủ giữ lại sách cổ, thì sẽ thấy, hình phạt giam tù ở Trung Hoa cổ có sự “tự giác” khá cao. Một cách xử phạt vào thời ấy như sau: Tù nhân được nhốt trong một... cái vòng tròn vạch trên mặt đất, cai tù là một cây gậy đặt bên cạnh. Hình phạt này chỉ tồn tại một thời gian rất ngắn. Sang thời Chiến Quốc, xã hội rối ren, các cách cai trị mang tính chất vương đạo (nhân từ, khoan dung) không phù hợp nữa. Các chủ trương - trường phái - học thuyết chính trị nở rộ, mà về sau, các sử gia gọi đó là thời kỳ rực rỡ nhất trong lịch sử triết học Trung Hoa. Đó là các trường phái lớn, như phái Đạo gia với ba đại diện tiêu biểu: Lão Tử, Trang Tử, Dương Tử; phái Mặc gia (cuối thời Xuân Thu - đầu Chiến Quốc) do Mặc Địch chủ trương; phái Âm Dương gia với người khai sáng là Trâu Diễn...

Xã hội càng phát triển thì việc sử dụng thân quyền (như một biện pháp răn đe) vào việc cai trị không còn hiệu quả. Trước kia, để bảo vệ rừng, chỉ cần dựng lên cái

Thử nghĩ về... pháp

am nhỏ là đã khiến cho lâm tặc run tay. Nhưng, đến khoảng vài trăm năm trở lại đây, thì vua Pierre đệ I ở nước Nga đã phải ra lệnh đánh đòn kẻ đốt lửa gần gốc cây sồi. Còn ở Thái Lan thì bọn đốn trộm gỗ giá trị (cây sao) phải chịu hình phạt chặt tay. Có vẻ cách trừng phạt như vậy thật khắc nghiệt, nhưng chính nhờ vậy mà mới giữ được cho hai loài cây quý tồn tại.

Nhìn trên toàn thế giới hiện nay, khi những biểu hiện xấu của chủ nghĩa cá nhân đang tràn lan và được che giấu dưới chiêu bài tự do - dân chủ, nếu không “vững tay” trong việc thực thi pháp luật, thì các thể lực tội ác, trong cuộc truy lùng đồng tiền và quyền lực chỉ riêng cho nó, sẽ đẩy loài người đến đâu?

Giờ đây, thật dễ buồn lòng trước không ít sự ngổn ngang diễn ra ngày ngày, ví như hát karaoke thùng lỗ nhĩ, xả rác “vô tư” trên bãi biển và hàng lò hàng lốc chuyện nhỏ-nhất khác!? Những người “vô tư” sẽ... phẩy tay, buông hai tiếng: chuyện vặt! Đúng là chuyện vặt! Nhưng văn minh là gì nếu thái độ và cách hành xử không thông qua những biểu hiện nhỏ bé đó? Và kết tinh của văn hóa phải chăng, chính là những phản xạ tự nhiên của con người trong ứng xử hàng ngày? Nói khác, phản

ứng giao tế chính là tập thành của trình độ văn hóa ở những cấp độ khác nhau.

Trở lại với “chuyện vặt” như đã nêu trên, thì thử hỏi nếu không “tập luyện” những chuyện nhỏ ấy, thì khó có thể gọi là văn minh? Mà cả xã hội đều phải tập. Như thế, phải cần đến luật pháp. Để hai tiếng “cảm ơn - xin lỗi” đơn giản trở lại trên môi, có khi phải mất vài chục năm!? Để việc “xử lý nội bộ” trước đây vắng dần, hẳn nhiên cần đến sự nghiêm minh của luật pháp. Được vậy, sẽ bớt dần những Trương Mỹ Lan, Tần Hoàng Minh, FLC... Đó là kết quả của những nỗ lực từ công tác phòng, chống tham nhũng, tiêu cực của Đảng và Nhà nước. Người dân Việt lương thiện đã ủng hộ và tin tưởng công cuộc “đốt lò” đang được tiến hành mạnh mẽ.

Tuy nhiên, phải thừa nhận một thực tế là, ở không ít người, vẫn tồn tại cách nghĩ của con đà điểu giấu đầu vào đôi cánh, cố tình làm ngơ trước bão cát! Nghĩa là, chưa thể bằng lòng với những kết quả đã có, mà cần tiếp tục kiên quyết hơn nữa, dù ai cũng biết rằng, yếu tính của pháp luật là văn hóa, nghĩa là nó gắn chặt với ý niệm về một quá trình, đòi hỏi yếu tố thời gian. Tuy nhiên, điều này đồng thời cũng có nghĩa, ai cũng đều biết rằng không thể nóng vội, nhưng

nếu kiên trì, thì đến một lúc, sẽ khó có thể làm được điều gì tốt đẹp; đơn giản chỉ vì đó là những việc đòi hỏi phải có thời gian. Nhớ lại nhiều năm trước, dường như cả xã hội đều tán thưởng bộ phim nhiều tập Bao Thanh Thiên trên màn ảnh nhỏ. Và, dường như ai ai cũng đều nhất trí, rằng những vị quan như Bao Công chỉ có thể xuất hiện và thực thi luật pháp có hiệu quả trong giai đoạn Nho giáo thiết lập được những kỷ cương vững chắc ở Trung Hoa.

Có thể nhớ lại-chiêm nghiệm-vận dụng câu nói của nhà tư tưởng Hàn Phi Tử (280-233 trước Tây lịch) vào những vấn đề thời sự hiện nay: Tin tưởng mà không có lý luận là cái mạnh của kẻ yếu. Phủ nhận mà thiếu phân biệt là cái yếu của kẻ mạnh. Để hiểu sâu sắc rằng, văn hóa, trong một khuôn khổ nhất định nào đó, chính là pháp trị. Và ngược lại, ở một thời nào đó, đòi hỏi của lịch sử đã đặt pháp trị lên thành văn hóa.

Và, nền tảng vững chắc, lâu bền nhất không gì khác hơn là: Sự đoàn kết của nhân dân và tầm nhìn xa của hệ thống chính trị về mục tiêu vì hạnh phúc của nhân dân.

N.Đ.N

Người mê mắ

THỰC NHÂN

Đường xa vạn dặm bắt đầu từ bước chân đầu tiên. Một mình anh nghĩ, anh nhớ và đi tìm từ cái dầm gỗ chèo thúng, đến loại cây đập ra lấy nhựa trét đèn, từ đôi bầu gánh mắ đến cái ghim tre và lưới... anh đi tìm, sưu tầm và tản mắ bày ra. Một bảo tàng nghề cá bắt đầu manh nha.

Cuộc sống có những người lựa chọn một công việc để theo đuổi suốt đời, nhưng cũng không ít người công việc do sự sắp đặt nào đó của số phận, sách vở thì nói nghề nghiệp là do xã hội phân công, nhưng thực tế cũng có những việc chẳng ai phân công mà lại là do mình nhận lấy. Cả nước này ăn mắ nhưng có mấy ai nghĩ đến người làm ra mắ, mắ mắ vì mắ lại càng ít. Anh Huỳnh Văn Mười (Mân Thái, Sơn Trà) là một trong ít người đam mê với thứ nước có mùi thơm lạ lùng này.

Nước mắ và mắ nước

Anh Mười mê mắ, mắ một cách thành tâm và có chút gì đó lãng mạn. Phải lòng con mắ từ hồi nhỏ, nhưng tập trung ăn ở với mắ như một cái nghề thì đến khi có tuổi mới chính thức gửi mình. Tôi cũng một đời ăn mắ nhưng đến khi gặp anh tôi mới phân biệt được nước mắ và mắ nước nó khác nhau ra sao. Thứ trước nguyên liệu chính là nước còn thứ sau là cá. Mắ nước là cùng hệ với mắ cái, mắ ruốc... là đúng thứ chân truyền, ngược lại nước mắ thì thứ công nghiệp lên đời, lấy hóa chất pha chế với nước để làm ra mắ cũng uy nghi nằm giữa mâm cơm hằng ngày, nhưng đó là thứ nước mắ không được làm từ con cá cơm than, con cá nục mùa... nghe xa xăm chút phình phờ mà đến thời mình phải nhận.

Có bao nhiêu loại cá dưới biển? Không ai biết chính xác, bởi nó vô tận. Cũng như hỏi có bao nhiêu người tên Mười ở thế gian này.

biển thì cũng có tới hàng chục loại. Trong ngôi nhà không mấy rộng của anh Mười có hai điều làm bạn ngạc nhiên: sạch và rất nhiều mô hình nghề biển. Vì làm nước mắ nên có nhiều chum sành, cái lớn vài ba trăm lít, nhỏ ba mươi, năm mươi. Một dãy chum sành da lươn thẳng hàng ngăn nắp, dưới chân là những vôi nhỏ, nơi ấy đang làm một công việc bên bí và hấp dẫn: kiên trì nhả ra đều đặn và bình yên từng giọt tinh túy của biển của trời. Thường ủ mắ thì nặng mùi, nhưng ở đây nếu không để ý bạn không biết đó là nơi đang chườm hàng tấn cá. Nhìn vào chai mắ nhả ấy, nghe anh Mười *núa* (nói) thịt heo ba chỉ luộc chín tới, xắt lát vừa miệng chấm vô chén nước mắ nhả có dầm trái ớt xanh ni, thêm chút rau sống bấp chuối... để lát thịt ấy ngay ngắn trên chén cơm nóng... Tôi nghe mà nước miếng mình nó tứa ra triu mển.

Món riêng người Việt

Nói chung cá biển hầu hết đều có thể làm nước mắ, nhưng phổ biến nhất là mắ cá cơm, cá thu, cá nục, cá chuồn. Tôi được ăn một số mắ của anh Mười làm. Mắ *tép xối* là khi những rổ tép tươi xanh, có cảm giác như đang còn bung, rửa sạch và theo một tỷ lệ muối phù hợp nhưng linh hồn là phải có gừng và riềng giã nhuyễn, sau vài ba ngày phơi nắng và cùng với cái nóng của riềng, gừng con ruốc chín xối, là ăn được. Có một thứ mắ mà chẳng hiểu vì sao bây giờ ít thấy: mắ cá nục. Tôi vẫn nhớ những ngày mùa mưa thời bao cấp, gặp con mắ cá nục còn

Anh Mười mê mắ, mắ một cách thành tâm và có chút gì đó lãng mạn.

Ảnh: NVCC

Chỉ riêng mỗi con cá cơm thôi mà cũng đến thập loại: cơm mền, cơm đỏ, cơm than, cơm lép, cơm trắng, cơm sọc, cơm chàng hàng, cơm râu, cơm phướn. Đẹp nhất là cơm phướn vì đuôi nó dài như phướn, "khôn" nhất là cơm chàng hàng vì nó bung xa nhất... nhưng nổi tiếng trong số ấy là cá cơm than. Cá cơm than khá trọng con, giữa mình có một vạch đen bằng y một phần ba thân dài từ đầu đến đuôi. Cơm đỏ cũng giống vậy nhưng cái vạch là màu đỏ hường. Cá cơm bơi theo đàn, ngư dân khi trúng một mẻ có khi được cả tấn. Có lẽ vì nó nhỏ nên chỉ làm được hai món trứ danh: kho tiêu và làm nước mắ.

Khó mà nếm hết các loại mắ trên đời, miền Nam có lẽ phong phú hơn vì ngoài cá biển có thêm nhiều thứ mắ cá nước ngọt: mắ cá linh, cá sặc, cá lóc... còn mắ cá

nguyên con, đồ hồng, bỏ mấy hạt tiêu hột rồi để vô nồi cơm chung lên, mắ ni mà chấm với dầm luộc nó ngon đáo để. Còn mắ cái là thứ chủ lực, chén mắ cá cơm đỏ thấm với mùi thơm nồng nàn, nó quán theo mình từ thời thơ ấu.

Anh Mười đang hệ thống lại kiến thức làm mắ ấy, nói chữ là rút ra các cách ướp phổ biến để làm ra các loại mắ ngon. Ai cũng biết nước mắ là món riêng của người Việt, là quốc hồn quốc túy. *Le Nước Mắ, Ao dai...* là những từ được viết nguyên tiếng Việt đưa vào tự điển Pháp, Mỹ từ mấy chục năm trước. Đọc "*Người Việt Cao quý*" Vũ Hạnh viết chén nước mắ để giữa mâm cơm là tượng trưng cho tinh thần đoàn kết của người Việt! Cái chén giữa mâm ấy là biểu hiện của tinh thần hợp quần và đồng hướng... Đó là nói cho ngơm chứ ra chốn

Nhiều lớp học sinh đã đến và lắng nghe anh Mười kể câu chuyện biển trời.

Ảnh: NVCC

Anh Mười kiên trì đam mê, anh tin rằng sự tâm huyết với biển, với người ăn sống nói gió của anh sẽ được chia sẻ. Mắ *đút chum* (chân) không sợ, chỉ sợ khi mắ trở, mà mắ bị trở là do cá không ăn muối cá ươn... Anh Mười đang bỏ muối vào niềm đam mê nghề biển với lời nhắn gửi: đừng để đút chum và nhất là đừng có trở lòng.

văn minh mà tất cả đũa đều chấm bà hằm vô một chỗ ấy nghe chùng không ổn. Đó là vì nghèo nên chưa thể mỗi người một chén con, chuyện này rồi ra khi kinh tế khá giả sẽ dễ khắc phục, nhưng giữ gìn nếp cũ, làm cho con cháu nhớ về nghề đi biển, bí quyết làm ra mắ ngon mới là chuyện khó hơn nhiều.

Tỷ trọng ngành nông nghiệp trong tổng GRDP thành phố rất nhỏ (khoảng 3%), nhưng nó lại ảnh hưởng lớn đến toàn bộ nông dân và ngư dân. Chỉ để ý rằng mỗi năm Đà Nẵng khai thác gần 40.000 tấn hải sản mới thấy hết ý nghĩa chiến lược của biển trời. Tự nhiên phú cho nơi đây tôm cá đầy ghe nhưng không phải là vô tận và dễ dàng. Tôi ám ảnh mãi hình ảnh những người câu mực. Mỗi chiếc tàu mẹ chở theo một số thúng con, ra đến nơi từng người được thả xuống, mỗi người một thúng với một đêm bắt tận giữa trùng khơi. Sáng mai theo hện tàu mẹ đi thu những chiếc thúng con cùng với mực tươi được câu đêm qua. Lao động biển già là cực nhọc và đầy bất trắc, câu "hồn treo cột buồm" là lời nhắc khôn người về sự khắc nghiệt thời tiết bão giông. Anh Mười từng theo cha đi lộng, từng đối no với bầu mắ ngày nào nên hiểu công việc và nỗi lo mai một ngành nghề.

Giữ gìn nỗi nhớ cá mắ

Mà mai một thật, lo nhất là lao động nghề biển ngày một khó tìm. Ngày trước mỗi khi tất niên là chủ thuyền lo cúng và mời *bạn* trước. Bạn là những thợ biển gắn với thuyền, với biển và với chủ là cuộc sống, là sự gắn bó còn hơn cái nghĩa mưu sinh, còn ngày nay khác nhiều. Thanh niên giờ ít người chọn nghề biển, con gái lớn lên ít người thích gánh cá ra chợ. Còn chuyện gánh bầu mắ theo bước chân tảo tần của các mẹ, các chị thì đã chìm sâu trong ký ức. Làm cho nhớ cái cuốc, cái cối xay lúa, cái nơm, cái đó... có lẽ dễ hơn làm ra cái nước mắ nhả chân truyền và những ngư cụ ngày xưa, cái cây đập ra lấy sợi rồi quện lại thành lưới, ngay cả dầm rái cũng là thứ tìm không dễ. Anh Mười tự nhiệm công việc giữ gìn nỗi nhớ cá mắ ấy.

Đường xa vạn dặm bắt đầu từ bước chân đầu tiên. Một mình anh nghĩ, anh nhớ và đi tìm từ cái dầm gỗ chèo thúng, đến loại cây đập ra lấy nhựa trét đèn, từ đôi bầu gánh mắ đến cái ghim tre và lưới... anh đi tìm, sưu tầm và tản mắ bày ra. Một bảo tàng nghề cá bắt đầu manh nha. Âm thầm làm việc, từ mắ giấy hóa đơn mua máy dầu cận 20 súc ngựa cách đây gần bảy mươi năm, đến cái đèn măng-sông dụ cá... anh muốn tái hiện như một lòng thành với biển, để trước hết cho con cháu ngày nay hình dung hết một nghề không chỉ là ăn sống nói gió, mà đó là cả một chân trời. Dĩ nhiên là anh mong muốn có một không gian đủ rộng, một kinh phí

nào đó để mô hình hóa sinh động... nhưng cái sản nhỏ và nhất là tấm lòng trần trở của anh đủ cho một khát vọng. Mắ thì có thể nhiều người phương Tây không ăn, nhưng tri thức về nghề biển của miền này lại là một cảm dỗ thật sự cho những ai muốn biết ngọn nguồn. Tiếp một người khách phương xa hỏi, ghi chép tỉ mỉ về nghề biển phương này, anh Mười như được mở lòng. Kiến thức của anh có thể không hàn lâm nhưng là ngôn ngữ thực tế, sinh động và thuyết phục. Mỗi lớp ba bốn chục học sinh, những em lớn lên bằng những "chim-thu-nhụ-đẻ", bằng món nước mắ cơ với tiêu mà nội em ngày trước nằm nơi được ăn, bằng con mực con tôm gần gũi nhưng các em chưa từng nghe thực tế công việc trên biển, trên chườm này. Sau mỗi lần "đứng ghe" như vậy, anh Mười như thêm sức mạnh. Anh vui vì còn có người tìm đến và lắng nghe anh kể câu chuyện biển trời.

Ngoài Bắc ai cũng biết "Nước mắ Vạn Văn, cá rô Đầm Sét", chuyện ông tổ họ Đoàn làm nghề nước mắ đầu tiên ở Cát Bà (Hải Phòng), cũng như cái mạp béo cá rô Đầm Sét nướng lên mà dầm nước mắ gừng Vạn Văn thì mỗi lần ăn là một lần ăn nghĩa. Chuyện nước mắ thì nhiều người biết, nhưng ít ai để ý người nhạc sĩ tài hoa Đoàn Chuẩn là con của ông chủ nước mắ nổi tiếng ấy. Trên những bản nhạc từ những năm 40 thế kỷ trước, Đoàn Chuẩn đã biết tiếp thị khi khéo để chữ "Vạn Văn" phía sau mỗi bản nhạc. Không biết có phải vì vậy mà Vạn Văn trở nên nổi tiếng cả nước và tới tận Paris! Nhắc chuyện này để nhớ rằng hình như những người làm mắ thường hay mê nhạc. Anh Mười cũng vậy, anh làm thơ và dám mời cả Hội Nhạc sĩ thành phố về Mân Thái làm một trại sáng tác, nhiều bản nhạc trong lần sáng tác ấy được phát nhiều lần, được người nghe để ý. Mân Thái có lẽ là nơi có nhiều nhạc viết về mình nhất.

Chuyện viết nhạc làm thơ về nghề biển, khơi dậy cảm xúc biển có lẽ không quá khó, tìm người hát bả trạo cho hay cũng không quá khó. Cái khó hơn là tìm cho được người nghe những bả trạo trên nền diễn sân phường, hay trên bãi biển lộng gió, nhận ra được vẻ mệnh mông của biển và sự vất vả của nghề biển khơi. Giữ và truyền trao niềm đam mê cái sâu lắng câu hát ngày xưa, nói cho được sự vất vả hồn treo cột buồm cho mai sau là sự thôi thúc không chỉ của một người. Anh Mười kiên trì đam mê, anh tin rằng sự tâm huyết với biển, với người ăn sống nói gió của anh sẽ được chia sẻ. Mắ *đút chum* (chân) không sợ, chỉ sợ khi mắ trở, mà mắ bị trở là do cá không ăn muối cá ươn... Anh Mười đang bỏ muối vào niềm đam mê nghề biển với lời nhắn gửi: đừng để đút chum và nhất là đừng có trở lòng.

Mùa biển động 2024

T.N

Vững tay lái giữa trùng khơi

TƯỜNG VY

Trên hành trình rẽ sóng nơi trùng khơi lộng gió, ngư dân gặp vô vàn khó khăn nhưng nhờ sự hỗ trợ của thiết bị hiện đại, bảo hiểm thân tàu, bảo hiểm thuyền viên... từ chính sách hỗ trợ tại Quyết định số 48/2010/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ (Quyết định 48) đã tiếp thêm sức mạnh để ngư dân vững tay lái, phát triển kinh tế và góp phần bảo vệ chủ quyền biển, đảo quê hương.

Tôi gặp ngư dân Nguyễn Xấu (SN 1951, phường Thọ Quang, quận Sơn Trà) cùng con trai Nguyễn Lợi (SN 1986) vào những ngày cuối tháng Chín trong tiết trời dịu mát. Lúc này, ba con ông Xấu đang chuẩn bị ngư cụ, nhiên liệu, gọi tìm bạn thuyền và dụng cụ cần thiết để tiếp tục vươn khơi những ngày đầu tháng Mười. Vừa nhìn biển khơi ông Xấu vừa bày tỏ, tàu của ông hoạt động nghề lưới rê chuồn và câu mực, cá ở ngư trường vùng khơi Hoàng Sa. Với công suất 420CV, mỗi chuyến đi dài 15 ngày, cần 4 bạn thuyền, tổng chi phí dao động từ 50-60 triệu đồng cho nhiên liệu, thức ăn, đá và trả công cho thuyền viên. Đó là chưa kể các chi phí phát sinh khác như sơn tàu, nâng cấp tàu, sửa chữa các thiết bị, máy móc mỗi khi nước biển ngấm vào. "Tháng Một đến tháng Năm là giai

Những chính sách hỗ trợ của nhà nước giúp ngư dân có thêm động lực vươn khơi bám biển, bảo vệ chủ quyền biển, đảo. Ảnh: T.V

đoạn thuận lợi đánh bắt bởi lúc này con cá chuẩn sinh sôi nảy nở ở vùng khơi. Từ tháng Sáu đến cuối năm, con cá chuẩn theo luồng gió, con nước bơi ngược về vùng lộng, vùng bờ rất nhiều. Theo quy định tàu tôi đánh bắt vùng khơi nên từ nửa năm còn lại dựa vào may rủi vì ít cá. Nếu mỗi chuyến đi doanh thu khai thác mang lại không đủ để trả các chi phí thì sẽ lỗ và đôi lúc còn phải đi vay bù vào", ông Xấu thở dài nói.

Tiếp lời ông Xấu, anh Lợi bộc bạch, riêng chi phí nhiên liệu mỗi chuyến đi khoảng

30 triệu đồng bởi nơi đánh bắt cách bờ gần 140 hải lý, hơn 28 tiếng di chuyển. Vì vậy, được hưởng chính sách từ Quyết định 48 và hỗ trợ của thành phố như máy giám sát hành trình VMS, máy thông tin liên lạc VX1700 và hỗ trợ bảo hiểm thân tàu 90%, 100% bảo hiểm thuyền viên... giúp ngư dân yên tâm bám biển và vực dậy cái nghề "đánh cuộc" tính mạng với tử thần. "Muốn phát triển kinh tế biển, gia đình tôi buộc phải trang bị thiết bị hiện đại và để bỏ ra số tiền vài trăm triệu đồng là con số ngoài khả năng. Sau này, nhờ tiền hỗ trợ

mỗi chuyến đi 75 triệu đồng, mỗi năm 4 chuyến, tổng 300 triệu đồng, giúp chúng tôi cũng như nhiều ngư dân khác bớt nỗi lo gồng gánh chi phí và có khoản tiết kiệm đầu tư cho tàu. Đồng thời, doanh thu đi biển tăng 20-30%", anh Lợi bộc bạch.

Nói về nghề, ngư dân Lê Dũng (SN 1975, phường Xuân Hà, quận Thanh Khê) thổ lộ, có gần 30 năm oanh tạc biển khơi, thấu hiểu từng vùng nước, con cá nhưng chưa bao giờ ông thấy đi biển thuận lợi như hôm nay. Sản lượng khai thác giảm so với trước nhưng nhờ chính sách hỗ trợ trang bị các phương tiện hiện đại, giúp ông cũng như các ngư dân khác có niềm vui và động lực bám biển.

Theo ông Dũng, tàu có công suất 840CV, quy định hỗ trợ mỗi chuyến 100 triệu đồng, mỗi năm 4 chuyến. Tàu khai thác nghề lưới rê hỗn hợp, mỗi chuyến đi chi phí 70-100 triệu đồng. Với dàn lưới bủa vây 6.000m trong phạm vi 7 hải lý thì cần ít nhất 7 thuyền viên và đi tối thiểu 15 ngày. Những năm gần đây tìm bạn thuyền cũng khó khăn, không đủ 7 thuyền viên, tàu không thể vươn khơi dẫn đến nằm bờ và kèm theo nhiều chi phí phát sinh. Vì vậy, với ông, những chính sách hỗ trợ trên là sự động viên tinh thần rất lớn, để bù đắp các chi phí khi chuyến đi không hanh thông. "Năm 2010, là năm đầu tôi được hưởng các chính sách hỗ trợ từ Quyết định 48, đó là điều vui mừng để ngư dân dễ bề xoay sở. Giống các ngư dân khác, tàu của tôi được trang bị ban đầu gồm máy giám sát, máy định vị và pin năng lượng mặt trời, nhằm tiết kiệm tiền đầu cho mỗi chuyến đi. Đồng thời, tôi được Trung tâm Khuyến ngư nông lâm thành phố và Bộ đội Biên phòng thành phố hỗ trợ mô hình sử dụng máy tắm ngư dò đứng, giúp tăng sản lượng

Đồng hành ngư dân vươn khơi, bám biển

KHÁNH HÒA

Những năm qua, hoạt động cứu hộ, cứu nạn, hỗ trợ và đồng hành ngư dân vươn khơi bám biển trở thành việc làm thường xuyên, quan trọng của các lực lượng chức năng thành phố. Nhờ đó góp phần phát triển kinh tế biển và bảo vệ nguồn lợi thủy sản vì một ngành thủy sản xanh, phát triển bền vững.

Đà Nẵng đang bước vào mùa biển động nhưng hoạt động đánh bắt của ngư dân vẫn liên tục diễn ra, cùng với đó, hoạt động cứu hộ, cứu nạn và đồng hành ngư dân vươn khơi bám biển thường xuyên được quan tâm. Đối với ngư dân Nguyễn Đức Tiến (Tổ trưởng Tổ tàu thuyền đoàn kết Tiến Lên, phường Nại Hiên Đông, quận Sơn Trà) thì các chuyến ra khơi, mỗi ngư dân đều hiểu rằng, nghề đi biển không chỉ là sinh kế nuôi sống bản thân, gia đình, mà còn có ý nghĩa chung tay bảo vệ chủ quyền biển, đảo của Tổ quốc. "Vài năm trước đây, tàu chúng tôi gặp nạn,

lênh đênh giữa biển khơi, may mắn được lực lượng Đồn Biên phòng Sơn Trà và Trung tâm Phối hợp tìm kiếm, cứu nạn hàng hải khu vực II cứu hộ, họ như tái sinh chúng tôi thêm lần nữa. Về đến đất liền, chúng tôi được gặp lại người thân, được thăm khám sức khỏe, tặng nhu yếu phẩm cần thiết... Các ngành chức năng thực sự đã đồng hành trong mỗi chuyến ngư dân vươn khơi. Họ là điểm tựa vững chắc để ngư dân yên tâm mỗi khi đánh bắt xa bờ".

Thượng tá Trần Doãn Toàn, Chính trị viên Đồn Biên phòng Sơn Trà, cho biết đơn vị thường xuyên phối hợp Trung tâm Phối hợp tìm kiếm cứu nạn hàng hải khu vực II để bảo đảm công tác cứu hộ, cứu nạn, ứng cứu kịp thời các ngư dân, thuyền viên đưa về bờ an toàn khi xảy ra sự cố. Cùng với đó, cán bộ, chiến sĩ Đồn Biên phòng Sơn Trà, nhất là các cán bộ và tàu biên phòng trực tiếp tham gia cứu hộ, cứu nạn trên biển luôn xác định nhiệm vụ tìm kiếm cứu hộ, cứu nạn là nhiệm vụ quan trọng hàng đầu, cứu ngư dân như cứu người thân của mình. Mỗi người thường xuyên xây dựng ý chí quyết tâm cao, sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ khi có lệnh; không quản khó khăn, gian khổ để bảo vệ tính mạng và tài sản của ngư dân.

Thời gian qua, lực lượng biên phòng,

Lực lượng Bộ đội Biên phòng, Đồn Biên phòng Sơn Trà hướng dẫn, giúp ngư dân cất giữ tài sản mùa biển động. Ảnh: K.H

Trung tâm Phối hợp tìm kiếm cứu nạn hàng hải khu vực II luôn sẵn sàng, đồng hành cùng bà con ngư dân trên mỗi hải trình vươn khơi, bám biển. Không chỉ nhận được sự giúp đỡ về vật chất, y tế, cứu hộ cứu nạn... Bà con ngư dân còn được các

lực lượng giúp đỡ khắc phục sự cố trang thiết bị tàu thuyền trước và trong những chuyến ra khơi đánh bắt hải sản dài ngày.

Tuy nhiên, điều ngư dân mong mỏi hiện nay là công tác cứu hộ, cứu nạn trên biển cần kịp thời hơn nữa, đặc biệt trong

khai thác hải sản, giảm chi phí nhiên liệu. Nhờ vậy, doanh thu mỗi năm tăng lên 40-50%, lãi 500 triệu đồng/năm”, ông Dũng vui vẻ cho biết.

Cũng như nhiều chủ tàu khác, ngư dân Lê Văn Thiên (SN 1977, phường Thuận Phước, quận Hải Châu), có 2 con tàu nghề câu tay cá và khai thác với công suất 800-825CV thì sự hỗ trợ chuyển đi biển và việc trang bị các phương tiện như là giải pháp cứu cánh cho những chuyến đi không thuận lợi. Bởi chi phí bỏ ra mỗi chuyến đi cho 2 con tàu khá lớn. Ngoài ra, sự hỗ trợ còn tiếp thêm cho anh thêm niềm tin vươn khơi, bảo vệ chủ quyền biển, đảo và nâng cao ý thức khai thác hiệu quả nguồn lợi hải sản đúng nơi quy định.

Đại tá Hồ Sỹ Hậu, Phó Chỉ huy trưởng kiêm Tham mưu trưởng Bộ Chỉ huy Bộ đội Biên phòng thành phố cho biết, từ đầu năm đến nay, theo thống kê của Bộ đội Biên phòng thành phố có 285 số chuyến biển được hỗ trợ từ Quyết định 48. Trong quý 3-2024, có thêm 269 chuyến biển tiếp tục được hỗ trợ và 263 thuyền viên hỗ trợ bảo hiểm. Ngoài ra, những năm qua, Bộ đội Biên phòng thành phố còn trao tặng cờ Tổ quốc, ảnh Bác Hồ, áo phao, phao tròn, tờ rơi pháp luật... và tích cực tuyên truyền cho bà con ngư dân không khai thác thủy sản trái phép.

Theo Sở Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn thành phố, tính đến nay, có 579/589 tàu cá ở thành phố có chiều dài lớn nhất từ 15m trở lên đã lắp đặt thiết bị giám sát hành trình trên tàu cá, giúp lực lượng chức năng đánh dấu vị trí, hỗ trợ khi tàu gặp sự cố. Thời gian đến, sở tiếp tục tham mưu UBND thành phố tiếp tục thực hiện, triển khai các cơ chế, chính sách nhằm hỗ trợ ngư dân khai thác hải sản bền vững.

Có thể nói, những năm qua, Đà Nẵng là một trong những địa phương đi đầu trong thực hiện, triển khai các cơ chế, chính sách cũng như thực hiện tốt công tác tuyên truyền, phổ biến pháp luật cho ngư dân. Điều này tạo điều kiện, tiếp thêm động lực để ngư dân tiếp tục hành trình vươn khơi. Và ở khơi xa, mỗi ngư dân sẽ là một cột mốc sống, khẳng định gìn giữ chủ quyền biển, đảo Tổ quốc thiêng liêng.

T.V

Quy hoạch hệ thống cảng cá, khu neo đậu tránh trú bão cho tàu cá thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến 2050 được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 582/QĐ-TTg, ngày 3-7-2024, theo đó xây dựng Trung tâm nghề cá lớn Đà Nẵng gắn với ngư trường Biển Đông và Hoàng Sa tại phường Thọ Quang, quận Sơn Trà, thành phố Đà Nẵng.

mùa biển động, cũng như cần nâng cao trách nhiệm phối hợp và hỗ trợ lẫn nhau của ngư dân trong quá trình đánh bắt xa bờ. “Khi tham gia đánh bắt xa bờ, nếu không may tàu chết máy, tai nạn khi lưu hành trên biển thì không có phương tiện xử lý. Thế hệ chúng tôi chỉ lo 5-10 năm nữa con cháu sẽ không còn ai tham gia đánh bắt. Riêng với công tác cứu hộ, cứu nạn, mong muốn chủ trương của nhà nước, địa phương có những quy định cụ thể hơn nữa để việc cứu hộ cứu nạn chủ động hơn, thực sự là ‘điểm tựa nơi đầu sóng’ của bà con ngư dân, góp phần bảo vệ chủ quyền biển, đảo thiêng liêng của Tổ quốc”, ngư dân Tiến bộc bạch. Cũng theo anh Nguyễn Văn Tiến, anh cũng như các ngư dân khác đều mong muốn chính quyền địa phương đầu tư nâng cấp, mở rộng các khu neo đậu, tránh trú bão cho tàu thuyền. Bên cạnh đó, phát triển các hoạt động hậu cần nghề cá, đặc biệt là quan tâm phát triển hơn nữa các nghiệp đoàn nghề cá, tạo điều kiện hơn nữa để ngư dân yên tâm vươn khơi, bám biển, vừa phát triển kinh tế, vừa góp phần bảo vệ chủ quyền biển, đảo.

K.H

Ngư dân “bắt bệnh ông trời”

TIỂU YẾN

Phía biển, những con sóng mãi miết xô bờ, nhịp nhàng như hơi thở của đại dương không bao giờ ngơi nghỉ. Nhìn bình yên là thế, nhưng trước mỗi chuyến ra khơi, những lão ngư Đà Nẵng thường dành thời gian “trông trời, trông đất, trông mây”, bởi theo họ, mỗi tín hiệu từ thiên nhiên đều gửi đến thông điệp về những gì sắp xảy ra...

1. Sở hữu tàu cá công suất lớn đánh bắt ngư trường Hoàng Sa, ngư dân Nguyễn Văn Hoàng (phường Nại Hiền Đông, quận Sơn Trà) buộc phải “nằm bờ” khi có bão. Còn lại, ông đều dong thuyền đánh bắt khơi xa. Những chuyến đi kéo dài cả tháng. Theo ông Hoàng, mùa biển động, cá thường đi theo đàn, tập trung vùng nước sâu, vì thế đây là thời điểm thuận lợi để đánh bắt hải sản có giá trị kinh tế. Kinh nghiệm hơn 30 năm đi biển, ông không chỉ thành thạo việc lái tàu, mà còn có khả năng “nhìn biển” theo kinh nghiệm dân gian. Ông kể, mỗi lần chuẩn bị ra khơi, ông cùng nhiều ngư dân khác dành thời gian quan sát bầu trời, cảm nhận làn gió và độ ẩm trong không khí. Tháng Bảy nhìn ra, tháng Ba nhìn vào. Ông lý giải, tháng Bảy nhìn ra biển, nếu có mây cuộn thành đụn sẽ có mưa lớn, trong khi tháng Ba nhìn vào núi Sơn Trà, nếu thấy trên đỉnh núi có mây nhiều sẽ có giông giạt. Chưa kể, tháng Bảy cũng cần “xem đông, xem tây” để biết hướng gió mà đoán định thời tiết. Gió đông biển êm, nhưng gió tây nổi lên thì phải cẩn thận. Ông Hoàng nói rằng kinh nghiệm này không có trong sách vở, mà là kết quả của quá trình lênh đênh trên biển, chống chọi với thời tiết khắc nghiệt. “Mọi người không thể biết chắc biển sẽ nổi giông lốc lúc nào, nhưng nếu tinh ý, có thể nhận ra dấu hiệu của cơn bão từ sớm”, ông Hoàng nói, hướng đôi mắt hẳn sâu vết chân chim về phía biển.

Với người coi biển-là-nhà như ông Hoàng, mỗi chuyến ra khơi là một lần thử thách bản thân. Ông kể, trong hàng trăm chuyến biển xa bờ, con tàu ĐNa 91047 do ông làm thuyền trưởng nhiều lần đối mặt với những cơn bão lớn. Có lần, thuyền gặp bão khi đang đánh bắt trên ngư trường Hoàng Sa. Biển xanh ngả màu xám xịt, sóng cuộn dữ dội không ngừng. Những con sóng dâng cao, đưa tàu duỗi lên rồi bất ngờ rơi hẫng xuống. Thuyền chao đảo. Hàng chục tia chớp đan xen, kèm theo tiếng sấm khiến nhiều thuyền viên hoảng sợ. Giữa lúc nguy hiểm, bộ đàm mất tín hiệu, ông Hoàng phải dựa vào kinh nghiệm và sự phán đoán của bản thân để điều hướng tàu đi qua vùng nước an toàn. Ông bảo rằng, đi biển không chỉ cần sức mạnh mà cần phải hiểu biển và luôn sẵn sàng đối mặt với điều kiện thời tiết không lường trước.

Ngư dân Cao Văn Minh (bên trái) nói máy móc có thể hỏng, nhưng kinh nghiệm dân gian thì không bao giờ mất đi.

Ảnh: T.Y

Ngoài bão tố, người đi biển như ông Hoàng còn học cách ứng xử với những thay đổi nhỏ nhất từ thiên nhiên. Cách đây không lâu, khi tàu ngang qua vùng nước ấm cách bờ hàng trăm hải lý, cá tôm mất hút, ông nhanh chóng nhận ra đây là dấu hiệu cho thấy đáy biển đang đổi dòng hải lưu. Liên sau đó, ông lái tàu di chuyển đến vùng nước khác, nơi có thể có đàn cá di cư. Quả nhiên, tàu đánh bắt được lượng lớn cá thu, cá ngừ đại dương. “Cái này không ai dạy, mà do mình tự học từ những chuyến đi biển”, ông Hoàng cười, ánh mắt ánh lên niềm tự hào của một lão ngư dạn dày sương gió.

2. Dưới mỗi làng chài, người dân được truyền dạy khả năng “nhìn biển” trước chuyến ra khơi. Người lớn tuổi dạy người trẻ cách đánh bắt cá, cách “đọc” bầu trời, gió và sóng. Ngư dân Lê Minh Chuyên (phường Thọ Quang, quận Sơn Trà), thuyền trưởng tàu lưới rê có công suất 300CV đánh bắt ngư trường Hoàng Sa cho biết, trên tàu có máy đo sóng, máy định vị, nhưng vẫn không thể thay thế hoàn toàn kinh nghiệm của người đi biển lâu năm. Theo ông Chuyên, mây trên bầu trời, màu sắc nước biển, thậm chí cả mùi gió cũng đều có thể là dấu hiệu dự báo thời tiết. “Máy đo sóng cho mình biết mức độ sóng biển, nhưng kinh nghiệm dân gian mới giúp mình đoán được thời điểm sóng đổi chiều hay thời gian gió mạnh kéo dài bao lâu. Cũng như, khi thấy gió thổi mạnh từ hướng nam mà nước biển lại có màu đục, thường là dấu hiệu của một cơn bão sắp đến”, ông Chuyên giải thích thêm.

Trong khi đó, ngư dân Cao Văn Minh (phường Nại Hiền Đông, quận Sơn Trà) ví von đi biển mà không biết cách nhìn trời, nhìn gió, cũng giống như người đi rừng không mang theo bản đồ, có thể những lần đầu sẽ may mắn, nhưng về lâu dài, không có kinh nghiệm thì khó mà an toàn. Bởi trong thời đại công nghệ, máy móc cũng chỉ đóng vai trò hỗ trợ, còn việc hiểu và áp dụng kinh nghiệm dân gian vẫn là nền tảng vững chắc của ngư dân. Điều này giúp họ không chỉ sống hòa mình với biển, mà tránh được những rủi ro không thể lường trước.

Yếu tố “thiên thời, địa lợi” trong đánh bắt thủy sản cũng được ông Minh đưa vào kịch bản dân ca “Hồn biển”, phục vụ khán giả lần đầu tại Lễ hội cầu ngư phường Nại Hiền Đông năm 2021. Ông Minh cho rằng, không năm nào ngư dân không gặp cảnh “Sóng to gió lớn diên cuồng/ Sấm giăng chớp giạt mưa buồn thê lương/ Giữa lòng sâu thẳm đại dương/ Mệnh mông biển nước biết đâu là bờ”, vì thế chỉ có sự bình tĩnh và hiểu biết mới giúp họ vượt qua rủi ro, tai nạn trên biển. Ông Minh cho rằng, máy móc có thể hỏng, nhưng kinh nghiệm dân gian thì không bao giờ mất đi. Đó là tài sản vô giá, là kiến thức mà thế hệ trước trao truyền cho chúng ta. “Nếu chúng ta không gìn giữ những giá trị này, không truyền lại cho con cháu, thì chẳng mấy chốc, những bài học quý về biển sẽ mất đi”, ông Minh đúc kết.

3. Bao đời nay, trong lòng ngư dân Đà Nẵng luôn là nỗi lo lắng thường trực: “Ra khơi bữa có bữa không/ Lạy trời đừng để tổ đồng cho mình/ Một ngày ba bảy trận đông/ Anh đi câu mực sao không thấy về”. Nhà nghiên cứu Võ Văn Hòe đúc kết dân gian nhận biết mưa gió theo chu kỳ thời tiết trong năm. Và thực tế, thời tiết trên biển không dễ lường, nhưng bằng sự quan sát, cảm nhận và kinh nghiệm lâu đời, họ đã đúc kết được những bài học quý thông qua ca dao, tục ngữ. Những câu như “Chớp thừng, chớp chèo/ Không bão thì mưa”, “Gió heo may, chẳng mưa dây thì bão giạt”, “Nào ai chài lưới ngoài khơi/ Thấy mây đỏ ngọn thì bơi thuyền vào”, hay “Thăm đông, hồng tây, dựng mây/ Ai ơi đợi đến ba ngày hãy đi” trở thành những chỉ dẫn hữu ích cho các thế hệ người đi biển.

Quá trình diễn đã qua các làng biển Đà Nẵng cũng giúp nhà nghiên cứu Võ Văn Hòe ghi nhận rất nhiều câu ca dao, tục ngữ liên quan đến thời tiết, biển cả. Ông cho biết, những câu nói này không đơn thuần là kinh nghiệm mà chứa đựng một phần tri thức văn hóa dân gian sâu sắc. Trong đó, dấu hiệu thời tiết “thăm đông, hồng tây” hay “mây đỏ ngọn” là những hiện tượng trực quan mà ngư dân dựa vào để đoán định thời tiết trước mỗi chuyến ra khơi.

(Xem tiếp trang 12)

Cười sóng hái lộc biển

ĐOÀN HẠO LƯƠNG

Mùa biển động diễn ra từ tháng Chín âm lịch đến tháng Hai năm sau, khi xuất hiện những cơn sóng lớn, gầm gào suốt ngày đêm kèm theo mưa phùn và gió rét. Ra khơi mùa biển động như đánh bạc với trời, hiểm nguy rình rập. Dù khó khăn vất vả là vậy nhưng những ngư dân Đà Nẵng vẫn ra khơi bởi đây là thời điểm đem về nhiều lộc biển.

“Một ngày vãi chài bằng mười hai ngày phơi lưới”

Quệt những sợi tóc lòa xòa trên gương mặt ướt đầm mồ hôi, bà Đặng Thị Hồng (phường Thọ Quang, quận Sơn Trà) chia sẻ: “Mùa này biển động, ngư dân cũng ít đi. Biết là vậy nhưng cũng phải ráng đi chút rồi về”. Bà Hồng nói “đi chút” nhưng thực ra một lần đi lộng, chồng bà đi nhanh lắm cũng chiều tối mới về, còn những ngày biển lặng thì đi qua đêm đến sáng hôm sau mới cập bờ. Mấy năm trở lại đây, khu vực gần bờ càng ngày càng ít tôm cá, nhất là những ngày sóng lớn do ảnh hưởng mưa kéo dài. Vì

Chồng bà Đặng Thị Hồng chuẩn bị cho chuyến biển.

Ảnh: Đ.H.L.

vậy, việc đánh bắt gần bờ không mang lại hiệu quả cao và chỉ phù hợp với những lao động không đủ sức vươn khơi. Theo kinh nghiệm của những ngư dân đi biển lâu năm, những ngày biển động thì tôm cá ngoài khơi nhiều hơn mùa biển lặng. Đây cũng là động lực để nhiều ngư dân cười sóng đập gió bám nghề nhằm tăng thêm thu nhập bởi “Một ngày vãi chài bằng mười hai ngày phơi lưới”.

Vừa trở về sau nhiều ngày lênh đênh trên biển, ông Huỳnh Văn Lành (phường Mân Thái, quận Sơn Trà) cho biết, trừ những ngày bão ông mới chịu ở nhà, chứ mùa biển động vẫn ra khơi bình thường dù sóng to gió lớn. Những ngày biển lặng, mỗi tháng đi được 2 chuyến, mỗi chuyến kéo dài 10 đến 15 ngày thì những ngày biển động mỗi tháng chỉ đi từ 1 đến 2 chuyến, mỗi chuyến chỉ tầm vài ngày. “Mùa này cá nhiều hơn mùa hè. Đặc biệt,

mùa đông có nhiều rong rêu, nước đục nên cá bơi đi ăn nhiều hơn. Biết nguy hiểm nhưng sinh nghề tử nghiệp nên vẫn phải bám biển. Hiện chúng tôi đi tàu công suất 220CV. Mỗi chuyến đi khoảng 12 người và đánh bắt trên vùng biển theo đúng quy định. Để bảo đảm an toàn thì trước khi đi, chúng tôi phải nghe dự báo thời tiết và kiểm tra máy móc, chuẩn bị lương thực kỹ lưỡng”, ông Lành cho biết thêm.

Không chỉ giàu kinh nghiệm mà còn nắm vững luật

Ra khơi mùa biển động, ngư dân không chỉ có sức khỏe tốt mà phải gan dạ, can trường. Bởi bên cạnh vượt qua những cơn sóng cao 1 đến 2m, họ còn phải đối mặt với giông lốc bất ngờ xảy ra. Chỉ cần phán đoán và quyết định sai thì thiệt hại sẽ khó lường, thậm chí còn ảnh hưởng đến tính mạng. Đó là chưa kể việc ra khơi

mùa biển động, nguy hiểm luôn rình rập. Chuyện lật thuyền trong những ngày mưa bão vẫn thường xảy ra. Có lẽ vì vậy mà người dân vùng biển có câu, “Ra khơi bữa có bữa không/ Lạy trời đừng để tổ giông cho mình”. Vào mùa mưa bão, không chỉ người ngoài khơi lo lắng mà những người thân ở nhà cũng nơm nớp lo sợ và luôn cầu mong mưa thuận gió hòa để những chuyến tàu cập bến bình an.

Với nhiều năm kinh nghiệm đi biển, ông Đặng Văn Cu (phường Nại Hiên Đông, quận Sơn Trà) cho biết, tàu cá của ông có công suất 740CV, chủ yếu đánh bắt ở khu vực vịnh Bắc Bộ và gần quần đảo Hoàng Sa. Tàu ông làm lưới vây và đi theo luồng cá nổi, mỗi mẻ lưới thu 3-5 tấn cá nên thời gian kéo lưới kéo dài 10 đến 12 tiếng trở lên. “Ngoài kinh nghiệm của bản thân, chúng tôi còn trang bị máy giám sát hành trình và nắm bắt thông tin kịp thời từ các cuộc họp, tập huấn của lực lượng biển phòng và chính quyền địa phương các cấp. Bên cạnh đó, tham gia tổ đoàn kết sản xuất trên biển để hỗ trợ nhau khi gặp sự cố ngoài khơi và thông tin cho nhau khi phát hiện luồng cá nhằm đánh bắt đạt hiệu quả và sản lượng cao. Đặc biệt, những lúc gặp sự cố về máy móc, các thành viên trong tổ sẽ tạo điều kiện và hỗ trợ lai dắt tàu cá vào bờ. Nhờ đó giảm được rủi ro và tránh thiệt hại cao nhất có thể”, ông Cu chia sẻ.

Theo ngư dân địa phương, hàng năm vào khoảng cuối tháng Tám

âm lịch trở đi, các loại cá đối, cá còi, cá chang, cá chim, cá cu... vào gần bờ tìm mồi, nhất là những lúc sóng biển ngả màu vàng đục. Tầm tháng Mười, tháng Mười Một âm lịch thì đến mùa khai thác cá trích, qua tháng Mười Hai âm lịch trở đi thì đánh bắt cá khoai, tôm bạc... Nếu trúng luồng cá, mực có thể thu được vài triệu đồng mỗi ngày. Gặp may, mỗi thuyền lớn có thể thu về vài chục triệu đồng, nhưng gặp hôm sóng to gió lớn thì có khi trở về tay không. Đặc biệt hiện nay, nhiều thanh niên trẻ tập trung vào làm việc ở các nhà máy, xí nghiệp. Do đó, lực lượng ngư dân đi biển có tuổi đời trung bình khá cao, sức khỏe yếu nên khả năng chống chọi với sóng gió trong mùa mưa bão cũng khó khăn và vất vả hơn trước.

Để bảo đảm an toàn trong việc khai thác thủy sản giữa mùa biển động, trước khi ra khơi ngư dân cần theo dõi, cập nhật tình hình thời tiết để chủ động trong đánh bắt; tuyệt đối không được ra khơi khi có bão, áp thấp nhiệt đới, hoặc khi biển động mạnh từ cấp 5, cấp 6 trở lên. Trong quá trình hoạt động trên biển phải mặc áo phao. Song song đó, các cơ quan chức năng thường xuyên phối hợp với chính quyền địa phương tuyên truyền, nhắc nhở ngư dân kiểm tra, bảo dưỡng máy móc, trang bị đầy đủ áo phao, phao cứu sinh để đề phòng sự cố bất ngờ xảy ra trên biển.

Đ.H.L

SỐNG CHẬM

TRẦN VIỆT HOÀNG

Phố đang thu. Chậm chậm những bước chân trên đó, tôi luôn để lòng mình mở toang để có thể tận hưởng tất cả những hương sắc ấy. Nhìn hàng cây trong nắng mùa thu khiến cho tôi miên man ý nghĩ. Mặc cho những vội vã của bao chuyến xe xuôi ngược phố phường, bao hờ hững của con người trong dòng chảy mưu sinh, bao chiếc lá vàng kia vẫn bứt mình rồi rụng xuống, phủ đầy một góc phố. Những chiếc lá rơi vào nhịp điệu bàng khuâng kia của mùa thu đầu phải là một sự kết thúc, mà đó là một sự bao dung, để nuôi dưỡng những chồi non đang ẩn mình sâu thẳm. Bao khởi mở sẽ bung ra từ đó, sự hồi sinh hứa hẹn trong một ngày không xa lại khiến phố phường trở nên sống động. Những ý nghĩ ấy, những cảm nhận về sự vận động ấy khiến tôi hạnh phúc và liên tưởng về cuộc đời mình phía trước. Như cây, như lá kia của mùa thu,

Ý nghĩ từ tuổi mới

như những rơi rụng để tiếp mạch hồi sinh. Tôi cảm thấy mình may mắn khi đón thêm một tuổi mới giữa thời khắc này. Thêm một lần tôi được lắng sâu vào những trăn ẩn, được tiếp tục nuôi lấy nội lực sống và thiết tha nói lời biết ơn đối với cuộc đời.

Tôi nhớ một diễn giả từng chia sẻ: biết ơn cuộc đời chính là chìa khóa để mỗi người luôn biết cách tìm lấy những hạnh phúc trong đời. Cuộc đời với bản chất của nó là dòng chảy bất tận, với những trạng thái, cảnh huống hết sức phong phú và phức tạp. Mỗi chúng ta không ai có thể tách mình ra khỏi dòng chảy ấy để biệt lập và cô độc mà vẫn có thể kiến tạo nên những giá trị đích thực. Đặt mình vào những tình thế khác nhau trong những khoảng thời gian, và thậm chí là cả những giây phút mỗi người sẽ thể hiện rõ nét bản ngã của chính mình. Dù thế nào đi chăng nữa nếu kết tinh những nhiệt thành, can đảm, sự đón nhận tự tâm với mọi thứ sẽ khiến mỗi người tinh

tại và tìm ra lối đi của vấn đề. Người ta cũng thường dành một khoảng thời gian, nhất là ngày bước sang tuổi mới để tự ngắm và chiêm nghiệm lại những điều đó sau một năm tuổi. Lúc này đây, tôi nhận ra trong mình niềm hạnh phúc, sự hài lòng, cả những nỗi buồn, sự mất mát và nỗi tiếc. Để rồi, sau tất cả, tôi cảm nhận được trái tim mình vẫn luôn ấm nóng, đầy nội lực và tha thiết để bước sang một tuổi mới.

Trong mỗi bước đi của tuổi mới, tôi sẽ luôn chủ ý tìm ra những điều mới mẻ. Sự mới mẻ ấy hấp dẫn bản thân, say mê bản thân, để từ đó tạo ra những giá trị tích cực. Những giới hạn chính vì thế sẽ không ngừng được phá vỡ, để rồi tự vượt ra khỏi vùng an toàn để thỏa sức trong bầu nhiệt huyết của tuổi trẻ. Tôi vẫn luôn ý thức rõ về sự bé nhỏ của chính mình trong cuộc đời, chỉ là một hạt cát giữa sa mạc mênh mông, hay là một giọt nước giữa đại dương bất tận. Nhưng sự nhỏ bé ấy sẽ không bao

giờ tan biến nếu khi thêm một năm tuổi tôi luôn biết cách để khẳng định giá trị. Nói như một nhà thơ Nga: “*Chẳng có ai tẻ nhạt mãi trên đời/ Mỗi số phận chứa một phần lịch sử/ Mỗi số phận riêng dù rất nhỏ/ Chẳng hành tinh nào sánh nổi được đâu*”.

Lặng lẽ đón tuổi mới trên phố mùa thu, khiến tôi ý nghĩ sâu sắc hơn về bước đi của thời gian. Thời gian chóng vánh, một đi không trở lại. Một năm tuổi trôi đi, đồng nghĩa với việc một phần tuổi trẻ đã được khép lại. Có những thăng thất, những âu lo, những những cảm xúc này khiến tôi trân quý nhiều hơn những tháng năm đã qua trong cuộc đời mình. Những tháng năm ấy nhiệt thành, giữa bao cảm dỗ của thế giới ngoài kia tôi vẫn nhận ra được thanh âm nội tâm bé nhỏ mà bền bỉ bên trong, vẫn được sống là chính mình và lan tỏa được những điều đẹp đẽ tới những người bạn. Tôi trở nên nhạy cảm hơn với mỗi chuyển bước của thời gian, sống cuồng

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

nhiệt hơn với tất cả. Và một tâm thế sẵn sàng đón nhận những niềm hạnh phúc và cả những mất mát, nỗi buồn để chuyển hóa tất cả thành kỷ niệm trong hành trình của chính mình. Chẳng một ngọn nến cháy đỏ thấp lè trong căn phòng với những người thân yêu, liệu rằng đó có phải là một nỗi buồn trong ngày tôi đón thêm tuổi mới? Từ trong ý nghĩ thâm sâu của mình, những ngọn nến cháy đỏ kia mà chính bạn và tôi có thể thổi tắt bằng hơi khí cơ học ấy chỉ là những hình thức

bên ngoài. Điều quan trọng hơn hết chính là những ngọn nến mà chính mình tự thắp lên, tự giữ gìn để nến kia mãi mãi rực cháy trong tâm hồn. Ngọn nến ấy sẽ sưởi ấm chính mình trong mọi hoàn cảnh, giữ cho mình những hy vọng sâu sắc và cả những chỉ lối trong âm thầm. Những ý nghĩ ấy về tuổi mới, trong ngày đón tuổi mới đã khiến tôi hài hòa với tất cả, ý nghĩ ấy nuôi dưỡng những năng lượng tích cực và bền bỉ để thêm một năm tôi tiếp tục được sống và biết ơn.

T.V.H

Chuyện xưa xứ Quảng

Hai tác phẩm đầu tiên viết về Phan Châu Trinh

LÊ THÍ

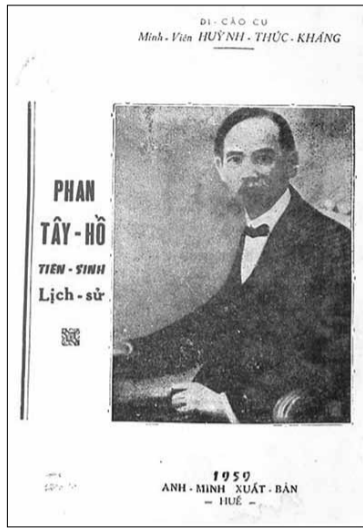
Đã có hàng trăm tác phẩm viết về Phan Châu Trinh, nhưng có lẽ *Phan Châu Trinh* (của Phan Khôi) và *Phan Tây Hồ tiên sinh lịch sử* (của Huỳnh Thúc Kháng) là những tác phẩm “đặc biệt” nhất!

Nhà nghiên cứu Thụy Khuê trong bài *Vì sao Phan Châu Trinh phó thác đại sự cho Phan Khôi?* đã cho rằng: “Phan Khôi được Phan Châu Trinh giao cho việc viết lại lịch sử đời mình”.

Nhà nghiên cứu Nguyễn Q. Thắng trong tác phẩm *Phong Trào Duy Tân, những khuôn mặt tiêu biểu* (NXB Văn hóa - Thông tin, Hà Nội, 2006) cho biết cụ thể hơn ở trang 478: “... Năm 1925 khi về nước, Phan Châu Trinh đã cho vời Phan Khôi vào Sài Gòn để viết một quyển sách về đời hoạt động và sách lược cứu nước của Tây Hồ. Phan Khôi đã viết xong bản thảo có tên “Phan Châu Trinh” nhưng bị phủ toàn quyền Đông Dương cấm in. Bản thảo đã thất lạc (theo “mặt báo về tác phẩm Phan Châu Trinh của Phan Khôi” của sở mật thám Nam Kỳ, gửi thống đốc Nam Kỳ ký ngày 1-6-1926). Sách “Phan Châu Trinh” dày 94 trang đánh máy, do nhà in Xưa Nay của Nguyễn Háo Vĩnh xuất bản nhưng không phát hành được”.

Ông Nguyễn Q. Thắng chỉ cho biết nguồn của thông tin là từ Báo cáo của Sở Mật thám gửi Thống đốc Nam Kỳ ngày 1-6-1926 nhưng không cho biết tài liệu này hiện được lưu trữ tại đâu nên không thể kiểm chứng. Thêm nữa, cũng theo tác giả này, “bản thảo đã thất lạc” và cho đến nay vẫn chưa có người nào tìm thấy và công bố một bản sách được in của nhà in Xưa Nay nên không thể tìm hiểu nội dung của tác phẩm đặc biệt này. Nhưng nếu đúng như lời Nguyễn Q. Thắng thì đây chính là tác phẩm đầu tiên được viết về Phan Châu Trinh. Nên nhớ Phan Khôi là người tham gia triệt để phong trào Duy tân và từng được Phan Châu Trinh có ý định chọn lựa để trao “đại sự” trước khi đi xa.

Tiếp sau tác phẩm *Phan Châu Trinh* của Phan Khôi, vào năm 1926 ngay sau khi Phan Châu Trinh qua đời, người đồng hương, “đồng nhân” của ông là Huỳnh Thúc Kháng đã thực hiện tác phẩm thứ hai mang tên: *Phan Tây Hồ tiên sinh lịch sử*. Trong lời tựa của sách, Huỳnh Thúc Kháng

Cuốn sách của Huỳnh Thúc Kháng đã cung cấp những thông tin quan trọng nhất về cuộc đời của nhà cách mạng Phan Châu Trinh. Ảnh: S.T

có cho biết ông viết tại Thanh Bình tháng 6-1926. Thanh Bình là quê của Huỳnh Thúc Kháng nay thuộc xã Tiên Cảnh, huyện Tiên Phước, tỉnh Quảng Nam.

Ta biết Phan Châu Trinh mất ngày 24-3-1926. Đến ngày 4-4 mới an táng. Huỳnh Thúc Kháng là người tham gia trọn vẹn đám tang của Phan Châu Trinh. Sau đám tang “tôi đi chơi rong khắp Lục tỉnh trải 20 ngày, Bạc Liêu, Sóc Trăng, Rạch Giá đều có đi qua” (*Huỳnh Thúc Kháng niên phổ - Thơ trả lời Kỳ Ngoại hầu Cường Để*, NXB Văn hóa Thông tin, 2000, trang 61). Như vậy cuối tháng 4-1926 ông mới về lại Quảng Nam và bắt đầu viết. Sách viết xong trong năm 1926 vì theo bà Phan Thị Châu Liên, con gái lớn của Phan Châu Trinh thì trong một chuyến đi Huế vào cuối năm 1926, Huỳnh Thúc Kháng có ghé Đà Nẵng và giao cho gia đình bà cuốn sách viết về tiểu sử thân phụ bà và căn dặn nên giữ gìn cẩn thận, chờ thời cơ thuận lợi thì xuất bản để phổ biến.

Gia đình bà Phan Thị Châu Liên đã giữ gìn cẩn thận di cảo này và phải hơn 30 năm sau mới tìm được thời cơ thuận lợi. Năm 1959, nhà xuất bản Anh Minh của Ngô Thành Nhân mới lần đầu cho ra mắt bạn đọc.

Sách chỉ dày có 59 trang, có thể chia làm ba phần:

Phần một là tiểu sử Phan Châu Trinh được chia làm 7 giai đoạn trong đó có giới thiệu 10 tác phẩm quan trọng của ông. Giai đoạn 1: Gia thế buổi nhỏ cùng thời kỳ học cử nghiệp. Giai đoạn 2: Làm quan ở Huế cùng việc tiếp thu tân học. Giai đoạn 3: Giao thiệp với cụ Sào Nam và đi du lịch. Giai đoạn 4: Đi Nhật về và các hành động trong nước. Giai đoạn 5: Bị đày ra Côn Đảo và tha về. Giai đoạn 6: 14 năm trên

đất Pháp. Giai đoạn 7: Về nước và qua đời.

Phần hai là *Phan Tây Hồ tiên sinh lịch sử*. Phần này tác giả giới thiệu 12 “đặt sử” về Phan Châu Trinh.

Phần 3 là phụ lục, gồm bài văn tế của Phan Bội Châu viết khi Phan Châu Trinh qua đời và giới thiệu một số bài thơ.

Phan Tây Hồ tiên sinh lịch sử là một tác phẩm đặc biệt.

Thứ nhất, tuy viết sau hơn 1 năm nhưng do quyền sách của Phan Khôi đã “mất dấu” nên lâu nay sách *Phan Tây Hồ tiên sinh lịch sử* của Huỳnh Thúc Kháng vẫn được dư luận cho là tác phẩm đầu tiên viết về Phan Châu Trinh.

Thứ hai, tuy là quyển sách có “quy mô khiêm tốn” nhưng lại cung cấp tương đối đầy đủ những thông tin quan trọng nhất về cuộc đời 54 năm của nhà cách mạng. Vì thế sách được xem là “tài liệu nguồn” để viết tiểu sử Phan Châu Trinh. Nhận định về tác phẩm này, nhà nghiên cứu Trần Viết Ngạc cho rằng “Huỳnh Thúc Kháng đã tái hiện một cách sinh động và chân thực nhất với đầy đủ hành trạng, cá tính, nhân cách, tư tưởng và cả thơ văn của nhà cách mạng” (*Dẫn lại Nguyễn Tất Thắng trong Tạp chí Khoa học Đại học Huế năm 2018, trang 169*).

Thứ ba, trong tác phẩm này, Huỳnh Thúc Kháng đã đưa ra một nhận định mà càng ngày qua thực tiễn lịch sử, các nhà nghiên cứu đã đồng tình với nhau là đánh giá phù hợp nhất, chính xác nhất về tư tưởng, đường lối “độc sáng” của Phan Châu Trinh: “Như tiên sinh không những là người chí sĩ yêu nước mà thời, mà thật là một nhà chính trị cách mạng đầu tiên của nước Việt Nam ta vậy...”. Đúng vậy, chính Phan Châu Trinh là người đầu tiên khẳng định “văn hóa” là vấn đề mà dân tộc ta cần giải quyết để đạt nền độc lập lâu dài bền vững và sự tiến bộ của đất nước. Lịch sử ngày càng cho thấy tầm nhìn của Phan Châu Trinh đã vượt thời đại, không những vượt xa giới sĩ phu cùng thời mà cả nhiều thế hệ sau này!

Sau này, Daniel Héméry, một nhà sử học người Pháp, cũng có cùng nhận định: “Khuôn mặt vĩ đại của Phan Châu Trinh theo tôi là khuôn mặt đáng chú ý nhất trong lịch sử văn hóa và chính trị Việt Nam ở thế kỷ XX, bởi chính ông đã xác định một cách rành mạch, sáng rõ nhất những “nan đề” đặt ra lâu dài mà các thế hệ người Việt Nam sẽ phải và mãi mãi còn phải đảm nhận”.

L.T

Cửa sổ Tri thức

Thành phố mang tên một nữ thần

* *Chuyên mục Cửa sổ Tri thức ngày 28-7-2024 có nói đến một người phụ nữ tên Rịa được đặt tên thành phố Bà Rịa, thành phố tỉnh lỵ của tỉnh Bà Rịa - Vũng Tàu. Ở nước ta còn có tỉnh, thành nào cũng được đặt theo tên phụ nữ như thế nữa không? (Trương Văn Cẩm, Liên Chiêu, Đà Nẵng).*

- Tỉnh Đồng Tháp, một trong 3 tỉnh vùng cao của Đồng bằng sông Cửu Long, có một thành phố mà tên gọi gắn với tên của một vị nữ thần. Đó là thành phố Sa Đéc. Lật giở lịch sử, xưa kia vùng đất Sa Đéc có tên Khmer là Phsar Dek. Cái tên này có 2 cách hiểu: (1) tên một vị nữ thủy thần được đồng bào Khmer vô cùng tôn sùng; (2) chợ Sắt.

Theo vietnamnet.vn, truyền thuyết dân gian cho biết, Sa Đéc là tên của một người con gái xinh đẹp nổi tiếng trong vùng này. Vì tình yêu dang dở mà cô quyết định cắt tóc đi tu, sau đó lại trở về lập chợ. Người dân nhớ ơn nàng nên lấy tên Sa Đéc đặt cho chợ, nó tồn tại đến tận nay.

Tỉnh Đồng Tháp được thành lập tháng 2-1976 trên cơ sở sáp nhập hai tỉnh Sa Đéc và Kiến Phong cũ. Ban đầu, 3 tỉnh Long Châu Tiên, Sa Đéc, Kiến Tường được dự kiến sáp nhập thành tỉnh mới. Tuy nhiên, sau khi cân nhắc tình hình thực tế, Bộ Chính trị đã quyết định điều chỉnh lại việc hợp nhất một số tỉnh ở miền Nam, trong đó tỉnh Sa Đéc và tỉnh Kiến Phong cũ được hợp nhất thành Đồng Tháp.

Khi mới thành lập, tỉnh Đồng Tháp có tỉnh lỵ ban đầu đặt tại thị xã Sa Đéc. Đến năm 1994, tỉnh lỵ tỉnh Đồng Tháp lại được dời về thị xã Cao Lãnh (từ năm 2007 trở thành thành phố Cao Lãnh thuộc tỉnh Đồng Tháp). Đến cuối năm 2013, thị xã Sa Đéc cũng được nâng cấp lên trở thành thành phố Sa Đéc trực thuộc tỉnh Đồng Tháp.

Gần trăm năm qua, Sa Đéc nổi tiếng cả nước với nghề trồng hoa kiếng. Ảnh: S.T

Theo Cổng thông tin điện tử Đồng Tháp, gần một trăm năm qua, Sa Đéc nổi tiếng cả nước với nghề trồng hoa kiếng. Sản phẩm hoa, cây cảnh của Sa Đéc cung cấp cho các tỉnh vùng đồng bằng sông Cửu Long, Thành phố Hồ Chí Minh, các tỉnh miền Trung... và đang hướng đến các thị trường xuất khẩu khác.

Làng hoa Sa Đéc nổi tiếng khắp Đồng Tháp, rộng hơn 300ha với gần 2.000 hộ dân sinh sống. Làng có hai mặt tiếp giáp với sông Tiên và sông Sa Đéc, thuận tiện vận chuyển bằng đường thủy và đường bộ. Nghề trồng hoa kiếng ở đây được hình thành từ những năm 1930. Không chỉ là vựa hoa của khu vực miền Tây Nam Bộ, Sa Đéc còn nổi tiếng với làng làm bột truyền thống hơn 100 năm.

Báo *Dân Việt* (danviet.vn) cho biết thêm, Sa Đéc là vùng đất có lịch sử lâu đời. Nơi đây chính là đô thị lâu đời nhất của tỉnh Đồng Tháp, tồn tại hơn 300 năm qua (cùng lúc với Sài Gòn). Hiện tại diện tích thành phố Sa Đéc là khoảng 5.911 ha, dân số khá thưa thớt khi chỉ hơn 200.000 người.

Với người Việt Nam, Sa Đéc là thủ phủ hoa, nơi có muôn vàn loại hoa đẹp. Trong khi đó, nhiều bạn bè quốc tế lại biết đến thành phố này qua tác phẩm *L'Amant* (Người tình) của nhà văn Marguerite Duras. Nơi đây được ca ngợi nhờ vẻ đẹp thơ mộng, bình yên nhưng cũng không thiếu màu sắc rực rỡ.

Nhà văn Marguerite Duras đã có 18 năm sống ở Sa Đéc (1928-1946). Cũng vì thế mà nơi đây có dấu ấn sâu đậm, vị trí rất đặc biệt trong lòng bà. Cuốn tiểu thuyết *L'Amant* sau khi ra mắt đã trở thành một tác phẩm gây sốt ở Đông Dương. Nó được trao giải Goncourt dành cho tác phẩm văn xuôi xuất sắc nhất năm tại Pháp. *L'Amant* còn được chuyển thể thành phim điện ảnh vào năm 1992, dịch ra hơn 40 ngôn ngữ khác nhau.

ĐNCT

Nhà thơ Đỗ Thượng Thế hiện sống và dạy học tại Đà Nẵng, là hội viên Hội Nhà văn Việt Nam. Anh đã xuất bản 3 tập thơ: *Trích tôi* (NXB Hội Nhà văn, 2009), *Dưới tấm trần rí mưa* (NXB Hội Nhà văn, 2017), *Trên lá sâu vẽ bùa* (NXB Hội Nhà văn, 2024).

Đỗ Thượng Thế đoạt nhiều giải thưởng như: giải C cuộc thi thơ tạp chí Văn nghệ Quân đội, 2004; 2 giải thưởng Văn học - Nghệ thuật Đất Quảng (5 năm) lần II-2013, lần III - 2018; giải Ba cuộc thi Thơ ca và Nguồn cội (Hà Nội, 2012); giải C cuộc thi viết “Đà Nẵng ngày mới” (Báo Đà Nẵng, 2021)... Thơ là tiếng nói thân phận con người. Trong hành trình sáng tạo nghệ thuật của Đỗ Thượng Thế, cho dù đổi mới đến đâu, thơ vẫn đứng về phía nước mắt. *Đà Nẵng cuối tuần* giới thiệu số bài thơ của anh trong tập *Trên lá sâu vẽ bùa*.

Ngang qua vườn nhà Mẹ

*Làm gì còn những vô tư
Tư thế sáng của ngọn đèn
Và tư thế...*

*Ngàn năm qua chưa
Thử hỏi
Lẽ như... lẽ
Cũng rất đời
Bình thường*

*Lớp lớp pha lê bây giờ
Chẳng qua là
Lấp lánh*

*Biết... là biết
Nguy mình trước bão giông
Ném hết
ném hết
Cho dòng Yên trôi mãi...
Giữ lại những gì đời nhau đã tắt!*

*Thì cứ gương cao
Gương cao...
Thì cứ à ơi... cá rô chim chéo
gạo trĩ...*

*Ngày chết nắng ngang qua
vườn nhà mẹ
Tiếng côn trùng đột nhiên bật tắt*

*Lồng lộng chiếc bóng
Khêu bắc đèn
Người đã thấp trong đêm
- Ngọn máu!*

Mùa lạ

*đim mặt trời xuống chân cầu
ai còn thấy hàng cây đốt lửa
con đường xương cá găm vào
im hơi*

*vù theo bóng dơi
bay chường mặt nóc nhà
đen nhèm*

*leo lắt chấm đèn hạt cò
lấp giấu đôi má bầu
lúm đồng tiền cuống mề*

*ngàn dặm đã xuôi trôi
thấy gì từng bước chân mới đục
máu tim tin thác xa mù
ngựa chén rót hồn rệu rã*

*cây tâm tưởng dốc ngược vào đêm
đêm của thu
hoài thai mùa lạ
nguyên niêm chiếc lá
thảm hát bên trời thao thiết
mãi... không rơi.*

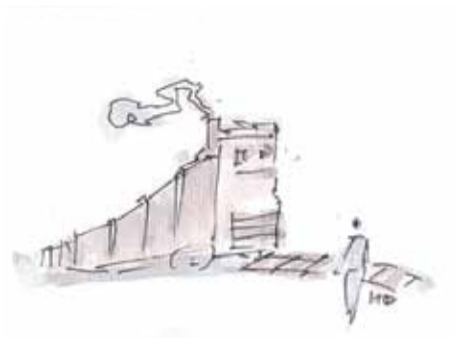
Mỹ Sơn

*Trăng huyền hoặc lòng thung
Điều để rừng rưng sa thạch
Những bước chân như rượu đổ
Vang vọng
Và mê man*

*Cánh dơi đốt lên bóng tối
Đốt lên hơi thở trầm mặc cỏ lau
Con suối đốt lên đường cong
bắt tử*

Ngục đêm Chiêm nữ căng rằm

*Lùng lùng từng dải nền trời
Những cỗ xe huy hoàng bùn đất
Trở về...
Trong nghi lễ lặng ngời gió núi
Nghe máu ran ran những
nguyện cầu...*

Anh đứng rêu nơi ấy

*Anh đứng rêu nơi ấy
Bao mùa rồi lá trôi
Bao cánh hoang rã mối
Rụng xuống chiều tàn khơi*

*Cỏ từ ngày thom biếc
Nắng từ ngày tinh khôi
Đường vui ngày khuất biệt
Bước chân ngày chơi vơi*

*Anh đứng rêu nơi ấy
Mây trắng bay mơ hồ
Ve ran sâu phượng cháy
Mưa dài cơn rất khô*

*Hoa tàn thương tuổi nụ
Gọi hương theo gió về
Ngục chôn cơn sóng dữ
Hồn còn gào đăm mê*

*Anh đứng rêu nơi ấy
Con tàu rời ga mau
Hôi còi khuya run rẩy
vọng đau - thủa ban đầu...*

Cuộc sống qua ảnh

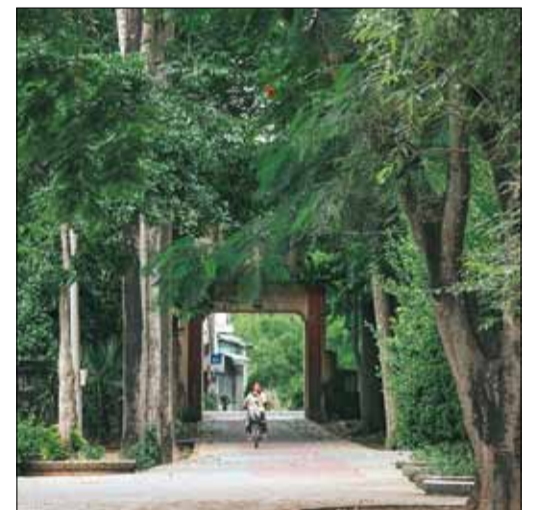
Chùa Hang là ngôi chùa thuộc hệ phái Phật giáo Nam tông Khmer, tọa lạc tại xóm 4 thuộc thị trấn Châu Thành (huyện Châu Thành, tỉnh Trà Vinh), cách trung tâm thành phố Trà Vinh hơn 5km về hướng nam theo quốc lộ 54. Nơi đây không chỉ là điểm thờ tự, tín ngưỡng mà còn là không gian lưu giữ những giá trị đặc trưng của văn hóa và đời sống người Khmer.

Đà Nẵng cuối tuần chia sẻ với quý độc giả những hình ảnh về ngôi chùa này qua góc máy của tác giả Phong Khánh (Cần Thơ).

Thăm chùa Hang ở Trà Vinh

Tên chính thức của chùa Hang trong tiếng Khmer là *Kompông Chrây*, có nghĩa là "bến cây đa".

Do thiết kế cổng phụ như một cái hang mà chùa được người dân địa phương gọi là "Chùa Hang".

Chùa Hang được thành lập năm 1637. Qua nhiều lần trùng tu, ngôi chùa trở nên khang trang và bề thế hơn.

Từng nét kiến trúc, điều khắc tại chùa đều được khắc họa đầy tinh xảo, đậm bản sắc Khmer.

Không gian xanh, lành của chùa thu hút nhiều chim, cò về trú ngụ.

Khuôn viên chùa Hang rộng khoảng 7ha với nhiều cây xanh sinh trưởng tốt, có giá trị về mặt sinh quyển.

Hãy gửi cho chúng tôi những tác phẩm mà các bạn yêu thích.
Địa chỉ: maichimai2611@gmail.com

Mùa thu...

HOÀNG VIỆT

Khoảng độ giữa thu, quê tôi khoác lên mình vẻ đẹp của một bức tranh đầy khơi gợi. Bầu trời cao vợi nhưng không bao giờ vắng những áng mây lững lờ. Chỉ cần thoáng bóng hoàng hôn, đứng nơi con ngõ là có thể thấy được màu sương khói vờn quanh. Sương buông xuống rồi bàng bạc lên những ngọn cỏ ven đường. Khói thoang thoang từ cánh đồng sau vụ gặt hè thu. Cây cối trong khu vườn quên đi những rụng rơi để một lòng thao thức về những điều đã vãng. Khi đêm đã buông tràn, hương đất hừng lên, tôi có những cảm giác lạ quen hết sức đặc biệt. Có mùi của quả chín ngoài vườn, mùi của thảm lá mục, của rạ rơm đường cũ. Và rồi, gió thổi mạnh hơn mang theo những hơi lạnh khiến tôi nghĩ về một cơn mưa mùa thu sắp về...

Mùa thu... Những hạt mưa rơi xuống trên không gian thân thuộc. Đã lâu lắm rồi, tôi mới có thể ngồi trước hiên nhà cũ của mình để nhìn ngắm một cơn mưa thu đêm quê đúng nghĩa. Lẫn vào mưa là những thoáng gió se

se lạnh. Mưa thâm trầm rơi trên mái ngói, rồi nặng hạt dần. Đêm thu nhờ mưa mà chậm lại để từ đó lắng sâu hơn và cũng là cơn cố để tôi trải lòng mình.

Mùa thu mang một giai điệu rất riêng, giai điệu ấy luôn mang đến cho mỗi người những rung ngân hết sức đặc biệt. Không ồn ã và bất chợt như mùa hè, ấm ướt bay bay như mùa xuân, hay lạnh giá như mùa đông, mùa thu mang trong mình những giai điệu thâm trầm, dấu mưa có thể nghe thành các khoảng trong đêm. Thanh âm của mưa mùa thu mang đến một sự tĩnh tại bên trong và cả một sự u hoài kín đáo. Cái tĩnh tại và u hoài đó khiến cho người ta nhạy cảm và nghĩa tình hơn với mùa thu. Nhẽ điều đặc biệt ấy của mùa thu đã nhiều lần khiến tôi thao thức, mưa ấy thể mà trở thành một người bạn. Người và mưa cách nhau thật gần chỉ bằng một lớp tranh cọ. Ngồi bên hiên nhà cũ nhìn mưa bao vội vã, chùng chình trong lòng mình với dần và trở nên nhẹ bẫng.

Tôi cứ thế mà ngồi tận ngắm

Minh họa: HOÀNG ĐĂNG

nhìn mưa mà tự sự cả khoảng thời gian dài. Mưa cũng âm thầm gợi nhắc trong tôi về những rụng rơi quanh mình. Đó không đơn thuần là quảng đại tiếng mưa mà tôi còn nhận ra được những tiếng rơi rụng của cành khô, của lá cây và quả chín ngoài vườn lẫn trong đó. Chúng muốn trôi dạt trong mưa, muốn kết thúc một vòng đời để cho những sự tái sinh lại bắt đầu nhen nhóm. Tôi hiểu được những thâm kín ấy trong mưa. Mưa thu vì thế mang trong mình nhiều ý niệm sâu sắc.

Dưới mái nhà cũ, mẹ tôi cũng lặng mình ngắm nhìn mưa thu, mẹ tĩnh lặng và trầm tư bởi chính mẹ đã tự mình đi qua biết bao nắng

mùa của cuộc đời ngoài kia. Bao niềm vui, nỗi buồn đến với mẹ, mẹ đã đón nhận tất thảy bằng sự bình thân của một trái tim giàu trắc ẩn. Trước mùa thu mắt mẹ càng lúc càng xa xăm. Tôi nghe mẹ kể chuyện về những ngày mưa thu đã xa, khi ấy mẹ vẫn còn là một thiếu nữ. Đã nhiều lần chỉ cần lặng lẽ trước mưa thu là lòng mẹ lại rung rưng. Hẳn đằng sau đó, mẹ còn có những câu chuyện muốn giữ riêng cho mình. Tôi đã mang nét tính ấy của mẹ. Bởi thế, giờ đây khi nhìn những mái ngói rêu rậm ướt nhèm trong mưa, lòng tôi càng lúc càng mềm ra. Tôi thương lấy một điều gì đó trong đêm mưa thu. Phải chăng

là thương lấy khát khao được giữ mãi những khoảnh khắc bình yên đến lạ này? Bóng mẹ vẫn dài, đổ lên vách tường trong tiếng mưa rơi.

Hơi gió lạnh trong mưa từ ngoài kia thổi vào khiến tôi thảng thốt. Nếp nhà trong mưa càng lúc càng cũ càng, tôi bất chợt nhận ra những mau lẹ của thời gian đã chảy trôi. Mưa thu khiến cho thời gian chậm lại, nhưng cũng nổi dài trong tôi ý nghĩ về ngày mai. Rằng sau cơn mưa thu này điều gì sẽ đến? Đó là một sự rời đi, một sự mong ngóng, một sự hoài cổ xa xôi... Tất cả những dự cảm ấy thôi thúc tôi đưa cánh tay của mình ra khỏi tán che của mái tranh gầy để đón lấy những giọt mưa. Rồi mưa ướt lên tay, tôi nắm chặt tay mình như để giữ chặt lại một điều gì đó. Ánh đèn từ chái bếp vẫn tỏa rạng, hát sáng ra cả một khoảng sân đang chìm trong mưa thu.

Tôi đã hiểu ra rằng vì sao mùa thu vẫn luôn là một khoảng thời gian khơi dậy trong lòng người nhiều ý nghĩ và chiêm nghiệm như thế. Mỗi người sẽ có những lý lẽ riêng cho mình nhưng tất cả những gì mà mùa thu đem đến chính là một món quà cho tất cả. Dẫu ra sao, khi đi cạn đêm này cơn mưa thu sẽ hừng, những điều đẹp để lại tiếp tục mở ra. Thêm một lần, đêm mưa thu này sẽ trôi vào ký ức của tôi và những người lặng im trước nó...

H.V

ĐỌC SÁCH

TRẦN DUY THÀNH

Trước những biến động của cuộc sống, đã bao giờ bạn dừng lại và tự hỏi mong muốn về ý nghĩa trong cuộc sống của chính mình là gì? Để giàu có thịnh vượng? Để đi tìm cái gọi là chân lý hay hạnh phúc chăng? Hay rồi một ngày lại tan vào cát bụi? Khi loay hoay với những câu hỏi như thế, tìm về triết học có lẽ là cách hay nhất để những khúc mắc của mình được tháo gỡ.

Bấy lâu nay, triết học luôn tập trung vào những câu hỏi lớn và nỗ lực không ngừng nhằm tổng hợp (trên các phương diện tối ưu) những gì chúng ta biết về bản thân và thế giới; cho chúng ta cách nhìn nhận nhất quán về sự vật, sự việc.

"Sống chỉ để tan biến sao?" (do Wavebooks và NXB Thế giới liên kết xuất bản tại Việt Nam, 2024) là một cuốn sách triết được diễn

Bàn về lẽ sống từ lăng kính triết học

giải hết sức dễ hiểu, thú vị khi kết hợp trải nghiệm riêng với những dẫn giải triết học song song với tâm lý học.

Cuốn sách được viết bởi nữ triết gia Valerie Tiberius - một điều hiếm thấy trong lĩnh vực có sự góp mặt phần đông là "đấng mày râu". Với vốn trải nghiệm riêng, Tiberius mang đến những góc nhìn khác cùng lối tư duy sâu sắc về những điều quan trọng trong cuộc sống. Triết gia thường có xu hướng tạo dấu ấn riêng bằng văn phong triết học với những định nghĩa thuật ngữ khiến người đọc nhớ, riêng Tiberius viết cuốn sách này hướng đến nhóm đối tượng độc giả "bình dân" - vốn không phải triết gia, vốn không quen đọc triết học. Sách viết gãy gọn nhưng giàu thông tin, thú vị dù không đi vào những ý niệm siêu hình trừu tượng, lớn lao, song

độc giả sẽ thấy những luận điểm hầu hết gắn với đời sống, cả những dẫn giải dựa trên trải nghiệm, kinh nghiệm của người viết nên có độ gần gũi nhất định.

Tóm tắt ngắn gọn nhất có thể, cuốn sách này viết về việc hoàn thiện các giá trị (value fulfillment) và những chiến lược để đạt được điều đó khi đối mặt với mâu thuẫn giữa các mục tiêu hay những bất đồng thường xảy ra trong cuộc sống. Để dễ bề tìm hiểu cuốn sách, hãy bắt đầu từ những lập luận chính vốn là những thuật ngữ chủ chốt.

Cuốn sách sẽ liên tục đề cập đến "những điều quan trọng với chúng ta" và "những điều chúng ta quan tâm đến", thông qua các thuật ngữ "giá trị quan" (values), "mục tiêu" (goals). Về cơ bản, mục tiêu là những điều ta mong muốn - chúng đại diện cho một trạng thái tốt hơn so với trạng thái hiện tại của chúng ta. Còn giá trị quan là những mục tiêu đặc biệt - chúng mang tính "cốt lõi" khiến ta mong muốn đạt được vì chính lợi ích của chúng, chúng quan trọng và hòa hợp với tâm lý ta một cách hoàn hảo.

Tiberius diễn giải, xác định giá trị quan và giải quyết mâu thuẫn cũng như việc làm vườn. Trong phép ẩn dụ này, cuộc sống là một khu vườn, mục tiêu là những cái cây và giá trị quan là những cây mà ta quan tâm nhất. Ta cần tìm ra thứ mà mình sẽ tập trung vào,

đâu là những mục tiêu đáng giá nhất (các giá trị quan) và cách để kết hợp chúng theo hướng có lợi cho ta. Mặt khác, ta còn phải biết cách kiểm soát mâu thuẫn khi đối mặt với một thế giới bất hợp tác, biết cách phân hồi khả dĩ đối với mâu thuẫn. Mỗi người cần xác nhận góc nhìn rõ ràng và chính xác về bản chất cũng như ý nghĩa của việc đạt được mục tiêu và giá trị nên tốt đẹp hoặc tồi tệ hơn không, nên chính sự thấu hiểu và cải thiện bản thân cũng là phần quan trọng trong quá trình tìm kiếm và vun bồi giá trị quan nên có.

Hành trình đọc sách càng thêm phần mở mang thông qua các chiến lược được tác giả đề cập, qua đó giúp bạn đọc học hỏi tường tận về giá trị quan và mục tiêu: tự nhận thức bản thân, chiến lược vượt thử nghiệm (nghiên cứu bản thân từ bên ngoài), phân tư có hướng dẫn, học hỏi từ người khác và khám phá...

Đọc sách còn nhắc nhở sự thật quan trọng về bản chất con người: Chúng ta vốn là những sinh vật mang bản tính xã hội sâu sắc và phát triển cùng nhau trong những mối quan hệ xã hội quan trọng và mật thiết như gia đình, bạn bè và cộng đồng. Điều đó có nghĩa là những giá trị quan tốt đẹp của ta vốn có liên kết với người khác một cách đáng kể. Cuốn sách còn

cùng ta thảo luận về cách đối nhân xử thế và những giá trị quan đạo đức tương xứng với khía cạnh nào trong "khu vườn" của ta.

Lẽ sống của mỗi người phụ thuộc vào những giá trị quan có tính phù hợp với bản thân và tính khả thi trong cuộc sống. Những giá trị quan này sẽ định hình mục tiêu, từ đó dẫn tới suy nghĩ và hành động của mỗi người. Mỗi động cơ khác nhau nên hành vi của mỗi người mỗi khác. Chung quy, "Chúng ta cảm thấy hạnh phúc khi đạt được những điều quan trọng đối với bản thân và những điều này phù hợp với khát khao, tình cảm và quan điểm của mình. Hoàn thành các mục tiêu quan trọng, phù hợp với tâm lý là điều cốt yếu để sống hạnh phúc."

Hy vọng ngang qua cuốn cẩm nang triết học "Sống chỉ để tan biến sao?" độc giả sẽ tìm thấy lẽ sống và thấu hiểu các giá trị quan - kim chỉ nam giúp ta sống một cuộc đời đúng với những gì ta khát khao và dẫn thân theo đuổi chúng một cách thông suốt.

Về tác giả, Valerie Tiberius là Giáo sư Triết học tại Đại học Minnesota (Hoa Kỳ). Bà được biết đến với các công trình nghiên cứu tập trung vào lĩnh vực đạo đức và tâm lý học đạo đức, khảo sát cách thức mà cả hai ngành học này có thể được áp dụng để cải thiện cuộc sống con người.

T.D.T

Truyện ngắn

Tứ Hải

PHẠM QUỐC TOÀN

Xứ biển có mấy con sông cùng hội tụ tạo nên bến cảng nước sâu, tôm cá đầy thuyền. Hơn ba chục năm nay có một doanh nghiệp tư nhân gọi là Tứ Hải. Chủ tịch, Tổng Giám đốc Đào Phan có khát vọng vượt trội, nghĩ lớn, làm lớn, thị trường càng rộng lớn càng tốt. Tiên thân của công ty Tứ Hải là công ty Hải Đăng. Chủ nhân của nó khi đặt tên rất có chủ ý, ngọn đèn biển luôn tỏa sáng, soi đường cho những đoàn tàu ra khơi biết bến bờ để trở về. Tứ Hải là tầm nhìn xa rộng "bốn biển, năm châu!"

Công ty Tứ Hải và ông chủ Đào Phan tấn tảo sớm hôm, một nắng hai sương y chang phong cách chịu thương chịu khó của người nông dân vùng đồng quê chiêm trũng. Lao động cần cù, khôn ngoan, có tầm nhìn xa rộng là một Tứ Hải chuyên kinh doanh hải sản thượng hạng xuất khẩu phục vụ các khách hàng khó tính.

Với Tứ Hải, người con của vùng "chiêm Khê mùa thối" rất mê biển. Ông chủ Đào Phan bỏ tiền, bỏ sức, bỏ công kết bạn với mấy ông bà ngoại quốc, không quản sớm khuya đến tận nhà riêng của họ để học hỏi kinh nghiệm làm hải sản, về làng chài của họ mà nghiên cứu thị hiếu, tìm hiểu nghệ thuật ẩm thực, những món ăn khoái khẩu trước khi vào cuộc kinh doanh. Xuất khẩu hải sản ra nước ngoài không phải chuyện đùa bỡn mà là câu chuyện nghiêm túc, dài hơi, liên tục. Hàng chuyến tới họ bảo đảm tiêu chí chất lượng, hợp tính, hợp nết khách hàng, không bị đứt gánh giữa đường. Việc thu gom hải sản trải rộng khắp bốn biển - bốn đại dương xa và gần, phục vụ người tiêu dùng năm châu, khát vọng vươn xa bay cao của Đào Phan là vậy.

Có chí làm giàu, ắt sẽ giàu - cái giàu chính đáng tự sức mình làm nên. Một nhà hiền triết đã tổng kết - bài học rút ra từ chính cuộc đời và sự nghiệp của mình, trên đời này không gì là không thể, miễn là có hoài bão, ước mơ và khát vọng vươn tới. Ông Vũ Năm phơi phới tuổi xuân rời quê lúa bên con sông Đào vùng đồng bằng Bắc Bộ cùng vạn vạn chàng trai cô gái khoác ba lô ra trận, hành quân vượt Trường Sơn vào Nam chiến đấu đánh giặc cứu nước. Sau ngày toàn thắng, Vũ Năm quyết chí ở lại nơi chiến trường xưa lập nghiệp. Ông kết thân với Đào Phan, dõi theo từng bước đi của Tứ Hải. Hai ông bạn Đào Phan và Tứ Hải tính tình thẳng băng, nóng như Trương Phi, nhưng tốt bụng, dám nghĩ, dám làm và dám chịu trách nhiệm. Sai thì nhận, nhận hết lỗi về mình để khắc phục, không đổ vấy cho ai. Một nhóm đồng đội khiêu nại ông sau một sự kiện, Đào Phan buồn lắm nhưng thẳng băng tranh luận, mong đi đến tận cùng chân lý, phải trái rạch ròi, phân minh.

Vũ Năm nói về người bạn, đồng đội chuyên kinh doanh hải sản Đào Phan: - "Chủ nhân của Tứ Hải có tầm nhìn xa. Thế mạnh của vùng đất mà chú ấy chọn lập nghiệp giàu tiềm năng con mực, con cá, con tôm. Chú ấy lóe sáng khi nghĩ đến hai từ Tứ Hải, gắn cuộc đời và sự nghiệp của mình, sống chết với nó. Ý chí ấy, nghị lực và quyết tâm đã là bàn

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

đạp để tăng tốc và chiến thắng gần, với song gió đại dương, biển cả".

Vũ Năm nói tiếp: - "Nhiều năm trước, Đào Phan đã có tầm nhìn, khi đất đai chủ yếu là đất khai hoang phục vụ chăn nuôi, trồng màu. Tứ Hải mua từng miếng liên kế làm thủ tục sở hữu đầy đủ, để ngày nay có cả chục ha làm mặt bằng, nhà xưởng, kho bãi phục vụ chế biến - xuất khẩu hải sản. Nếu không bằng cách ấy thì lúc này dù có muốn cũng chào thua!".

Một lần, cơn bão lớn cuối thế kỷ trước tàn phá nhiều làng chài ven biển Trung Bộ, Nam Bộ. Bão dữ hiếm có gây thiệt hại lớn cho ngành đánh bắt và chế biến hải sản. Tứ Hải thiệt đơn, thiệt kép, có lúc nản chí Đào Phan định bỏ cuộc, tâm sự với các cộng sự: - Gác kiếm thôi, làm nghề biển rủi ro khôn lường. Không cần tận, của cải, vốn đầu tư trong chốc lát là đổ sông đổ biển.

Nghĩ đi thì vậy, nghĩ lại Đào Phan thấy không đành, bỏ cuộc tức là bỏ nghề ra khơi vào lộng, là thiếu vắng người cộng sự với các bạn nghề, với vạn chài. Nghề đánh bắt hải sản trên biển không chỉ tạo việc làm và thu nhập cho ngư dân mà còn góp phần bảo vệ chủ quyền biển đảo. Mỗi ngư dân ra khơi là một người lính canh giữ biển trời lộng gió.

Ý chí và quyết tâm, Đào Phan đầu tư chuyên sâu vào lĩnh vực thu mua và chế biến cá đủ, chế biến xương cá đục xuất khẩu. Thu mua sản lượng lớn, được giá thì ngư dân càng được khích lệ ra khơi đánh bắt hải sản. Có đầu ra, có người thu gom tiêu thụ các loài cá thì ngư dân càng phấn khởi đánh bắt.

Khán phòng Nhà hát Lớn Hà Nội chật kín khách mời dự sự kiện tặng giải thưởng Hội thi Doanh nhân - Đổi mới sáng tạo.

Đến lượt MC Thu Thảo của VTV xưng tên cựu chiến binh Đào Phan lên nhận giải thưởng "Biển cái không thể thành cái có thể". Vừa nghe tên giải thưởng ai cũng ngỡ ngờ, giải thưởng hội thi tầm quốc gia sao nghe là lạ thế nào ấy? Chỉ đến khi clip do ban tổ chức chuẩn bị chiếu lên màn hình lớn, khán phòng mới thêm hiểu doanh nhân cựu chiến binh họ Đào. Người lính về giữa đời thường đã chế biến hàng trăm tấn xương cá đục, thứ mà trước đây chỉ là đồ thải loại vớt bỏ nay xuất khẩu qua thị trường các quốc gia Bắc Á, thu về nguồn lợi lớn.

Người xứ biển gọi Đào Phan là ông vua cá đục. Doanh nhân họ Đào lớn lên từ vùng chiêm trũng nhưng lại rất thông thạo thị trường hải sản, các chủng loại tôm cá ông đều thấu hiểu. Lại nữa, người Nhật hay người Hàn, người Đài Loan, người châu Âu thích ăn món hải sản nào, gu ẩm thực của họ ra sao, Đào Phan đều tỏ tường. Thời còn trong quân ngũ các chỉ huy đơn vị chỉ bảo: Muốn đánh thắng trận, cần có trinh sát giỏi để biết đối phương, hiểu đối phương thì đánh mới chắc thắng. Thương trường là chiến trường, kinh doanh khác gì ra trận diệt thù. Không ngại đầu tư chi phí... cho việc trinh sát trận đánh lớn, ông đến các gia đình của thực khách, khảo sát các siêu thị, dự yến tiệc các doanh nhân chỉ với mục đích lắng nghe, thấu hiểu về khách hàng của mình, học cách thủy chung với khoái khẩu ẩm thực của họ.

Tại một gia đình người bạn Nhật, khách hàng tiềm năng, ông lắng nghe và thấu hiểu tình cảm, nguyện vọng của từng vị khách, yêu cầu cốt lõi các chủng loại hải sản mà bạn cần; yêu cầu về độ đông lạnh, bao bì, cung cách đóng gói, kiểm chứng chất lượng của cơ quan quản lý. Với riêng công nghệ đông lạnh, nếu là loại cá A

đông lạnh âm 30 độ là phù hợp, nhưng loại cá B độ đông lạnh phải là âm 50 độ, chi ly về yêu cầu kỹ thuật của bạn hàng khó tính là vậy. Chưa dừng lại ở thị hiếu ẩm thực, Đào Phan còn tìm hiểu công nghệ chế biến, mạnh dạn đầu tư cho công nghệ đông lạnh hải sản...

Cuộc đời và sự nghiệp của ông chủ công ty Tứ Hải không ít lần phải vượt bão cả chính mình. Ít ai ngờ, nghị lực của Đào Phan thật phi thường. Ông mắc bệnh trọng, người đời vẫn nói là chứng bệnh nan y. Đào Phan thấm nhuần sâu sắc câu nói cũng là lời khuyên của người bạn, vị lương y cùng quê tên Sông Thành: "Hãy đừng bao giờ tâm bệnh". Lạc quan, yêu đời, vượt qua mọi chướng ngại. Và thế là xuất hiện một Đào Phan bản lĩnh, mạnh mẽ, tự tin, lạc quan và kiên cường chống chọi với cơn bệnh, vượt lên chính mình.

Lúc bệnh trọng cũng là lúc sóng gió trong gia đình bùng phát. Người bạn đời của ông buông bỏ gần như mọi thứ... Đào Phan buồn và hụt hẫng nhưng tất cả chỉ còn công việc và càng phải chăm lo cho sức khỏe của chính mình. Một Đào Phan giàu nghị lực, không để gì gục ngã.

Bệ đỡ để Đào Phan đứng vững chính là ý chí, nghị lực của anh bộ đội Cụ Hồ về giữa đời thường. Bệ đỡ của Đào Phan còn là Cha và Mẹ; là quê hương vô cùng yêu dấu, nơi mình sinh thành và lớn khôn. Nơi Đào Phan cất tiếng khóc chào đời là vùng đất giao văn hóa, trung lộ dòng di cư của người Việt, sự dịch chuyển kinh đô. Đó là vùng đất sản sinh những danh nhân văn hóa kiệt xuất và các nhà chính trị, quân sự, ngoại giao, nhiều giáo sư, tiến sĩ, văn nghệ sĩ tên tuổi trong nhiều thế kỷ. Nơi đây được coi là sự nổi trội với các di tích quốc gia đặc biệt; nhiều di sản văn hóa phi vật thể, di tích Phật giáo; nhiều lễ hội truyền thống. Đây cũng là vùng quê có các làn điệu dân ca độc đáo, nhiều làng nghề thủ công nổi tiếng; vùng quê có nhiều người đỗ Đại khoa, sản sinh nhiều nhân tài của đất Việt.

Họ Đào trong đó có Đào Phan góp phần lan tỏa văn hóa vạn vùng quê mới, luôn phát huy mạnh mẽ nét đẹp văn hóa dòng tộc và cội nguồn quê hương. Thân phụ của Đào Phan lúc lâm chung căn dặn con trai điều duy nhất: "Sống có tâm phúc, để là ngọn đèn soi". Thân mẫu của Đào Phan nay thượng thượng thọ, gần tuổi bách niên giai lão, minh mẫn, trí nhớ rất bền.

Tứ Hải coi trọng công tác xã hội, thiện nguyện. Covid-19 bùng phát là thử thách nghiệt ngã của cộng đồng, xã hội. Doanh nghiệp Tứ Hải lan tỏa tinh thần xã hội mạnh mẽ, trách nhiệm hết mình. Một phần nguồn lực của Tứ Hải được huy động phục vụ cộng đồng hiệu quả, kịp thời. Mọi người đều cảm nhận ở Đào Phan một nhân cách, làm doanh nhân không quên trách nhiệm xã hội, cánh chim văn hóa tỏa rộng, vút cao, coi trọng truyền thống cội nguồn. Đó là niềm tin, sức mạnh tiềm tàng của một Tứ Hải dám nghĩ, dám làm, bản lĩnh và trách nhiệm.

Tháng 8-2024

P.Q.T

Nán lại với chữ tình

ĐÌNH XÉ

Mắt rưng rưng, tay nâng chiếc cúp lông lánh, Marin Cilic nói với giọng đút quãng giữa bốn bên khán đài lặng yên vì xúc động. Khán giả của thành phố Hàng Châu (Trung Quốc) dường chẳng buồn nhiều dù tay vợt đầy hy vọng của họ là Zhang Zhizhen vừa bị chính người đàn ông 35 tuổi này đánh bại ở trận chung kết ngang ngửa. Cả hai set đấu đều phân định thắng thua sau loạt tie-break với điểm số chênh lệch chẳng hề nhiều. “Cảm ơn mọi người đã chứng kiến khoảnh khắc cảm động này. Tôi mang ơn gia đình, bè bạn và các thành viên ban huấn luyện. Chính họ đã ở bên cạnh, an ủi, tiếp sức tôi trở lại để có mặt ở giải đấu Hangzhou mở rộng này!”, giọng tay vợt Croatia từng lên ngôi ở giải Mỹ mở rộng 10 năm trước nghẹn ngào.

Quả là khoảnh khắc đáng nhớ với không riêng Cilic - người cùng trang lứa và từng là đối thủ cạnh tranh quyết liệt với Roger Federer, Rafael Nadal, Novak Djokovic ở nhiều Grand Slam trước đây - mà còn với lịch sử của bộ môn quần vợt thế giới giải đấu thuộc hệ thống ATP Tour. Lâu lắm rồi, kể từ thời Lleyton Hewitt - bấy giờ xếp hạng 550 - đoạt ngôi quán quân giải Adelaide mở rộng, mới lại có một tay vợt ở vị trí xếp hạng thấp như

Cilic nâng cao danh hiệu ATP 250 ở Hàng Châu, Trung Quốc.

Ảnh: Reuters

thể bước lên bục vinh quang. Đối thủ mà Cilic đánh bại nằm trong nhóm 50 tay vợt hàng đầu thế giới theo bảng xếp hạng ATP trong khi nhà vô địch mới của Hangzhou mở rộng chỉ tham gia giải đấu bằng chiếc vé đặc cách. Chấn thương gối nghiêm trọng vào năm 2021 đã buộc Cilic nghỉ dài hạn và chỉ trở lại tập luyện mới đây để lần đầu trở lại, mang theo nhiều điều ngạc nhiên cho khán giả.

Không có gì suy suyển nơi tay vợt từng vào chung kết Giải Wimbledon năm 2017 và Giải Úc mở rộng 2018. Các cú winner sắc sảo, các pha giao bóng hiểm hóc dường như vẫn còn đó, dù thời gian có bào mòn phần nào vóc dáng của một tay vợt có chiều cao thuộc dạng lý tưởng. Điều làm khán giả yên tâm là hãy còn đó trong anh phong thái tự tin, trầm tĩnh, nét nhẹ nhàng thanh lịch, dù đối

diện các tình huống căng thẳng, trái ngang trên sân bóng. Anh khen ngợi và cảm ơn Zhang Zhizhen vừa cùng mình cố gắng một trận cầu đẹp và chân thành chúc đối thủ tiến xa, hướng đến các danh hiệu lớn đang chờ đợi chàng trai trẻ.

Chân tình, khiêm cung, có lẽ vì với người vừa trở lại sau nhiều năm phải xa đấu trường do chấn thương, đây chính là niềm vui, một cái phức lớn mà không phải vận động viên nào cũng dễ gặp. Chính tháng ngày mệt mỏi cô quạnh với chấn thương đã khiến Cilic da diết nhớ sân bóng cùng những chuyến đi, giúp anh thấm thía niềm hạnh phúc được tranh tài, mang niềm vui đến người xem và khát khao được cầm vợt trở lại. “Nỗ lực bên bỉ của con người sẽ được đền đáp. Ngay lúc này, tôi càng thấm thía lời khuyên

mà mình từng nghe từ thuở nhỏ!”, Cilic vừa nói vừa hướng mắt về phía đám đông còn nán lại chúc mừng. Đêm Hàng Châu thứ Tư vừa rồi, vì thế, không ồn ào rộn rã vì cuộc vinh danh nhà vô địch mới mà chan hòa không khí chào đón một nhà thể thao trở lại sau tháng ngày vật vã với chấn thương, lung linh ấm áp một chữ tình.

Cilic có thể sẽ không gặp thuận lợi trong hành trình trở lại ở các giải đấu kế tiếp vì đối thủ sắp tới của anh chắc chắn có thực lực và trình độ hoàn hảo hơn. Nhiều gian truân, thách thức chờ đợi anh phía trước. Nhưng có lẽ gì khi với anh bây giờ, được cầm vợt ra sân, được đối đầu và thử thách cùng các nhân tố mới, trẻ trung chính là hạnh phúc. Hơn bao giờ hết, anh hiểu mình nán lại sân đấu chỉ vì tình yêu... Đ.X

Những cơn đau đầu

NAM ĐỊNH

Điểm nhấn của vòng 5 Premier League 2024-2025 là trận hòa đầy kịch tính với tỷ số 2-2 giữa Manchester City và Arsenal. Điều đọng lại sau tỉ số và những pha bóng căng thẳng là những "cơn đau đầu" mà hai đội đang phải khắc phục trên chặng đua đường dài của Premier League và những đấu trường khác.

Tưởng chừng dễ dàng tận dụng ưu thế hơn người trong hiệp 2, sau khi Leandro Trossard của Arsenal nhận thẻ đỏ, M.C vẫn chật vật và phải nhờ tới bàn thắng muộn ở phút bù giờ thứ 8 của trung vệ Stones mới có thể giữ lại 1 điểm trên sân nhà Etihad. Với M.C, một tỉ số hòa lúc này chưa làm thay đổi vị trí số 1 của họ trên bảng xếp hạng. Tuy nhiên, cái giá phải trả cho một trận hòa nhọc nhằn là chấn thương dây chằng chéo nghiêm trọng của tiền vệ Rodri - người được HLV Pep Guardiola đánh giá không thể thay thế trong sơ đồ chiến thuật của nửa xanh thành Manchester.

câu chuyện có lẽ đã khác. Trở về Premier League, Pep đang đau đầu tìm người thay thế tuyển thủ Tây Ban Nha và tính toán lại chiến thuật để giữ vững vị trí số 1 trong bối cảnh Liverpool, Arsenal, Aston Villa đang phá hơi nóng sau gáy.

Với Arsenal, dù hòa M.C nhưng ít nhất HLV Mikel Arteta vẫn cho thấy đội hình hiện tại của Pháo thủ có thể cạnh tranh sòng phẳng với nhà đương kim vô địch nước Anh. Tuy nhiên, vấn đề mà đội bóng thành London đang lưu tâm là những thẻ phạt. Chỉ qua 3 vòng đấu gần nhất, họ nhận đến 2 thẻ đỏ, một thẻ của Leandro Trossard trận gặp M.C và còn lại là Declan Rice trước

Cả Manchester City và Arsenal đều gặp nhiều vấn đề sau trận hòa 2-2 ở vòng 5 Premier League.

Ảnh: Reuters/Molly Darlington

Với việc nhạc trưởng Kevin de Bruyne cũng dính chấn thương từ trận gặp Inter Milan ở Champions League và Rodri phải nghỉ đến hết mùa, M.C coi như đã mất đi "linh hồn" nơi tuyển giữa. Nên nhớ, trong gần hai năm qua, M.C chưa từng thất bại ở Premier League khi có Rodri trên sân, tuy nhiên lại thua đến 4/11 trận khi tiền vệ này nghỉ đá. Trong thời gian gần bó với Rodri, nửa xanh thành Manchester giành 10 danh hiệu, đặc biệt là 4 lần vô địch Ngoại hạng Anh. Trở trêu, chấn thương xảy tới với ngôi sao người Tây Ban Nha chỉ vài ngày sau khi anh chỉ ra sự quá tải của các cầu thủ trước lịch thi đấu dày đặc.

Hệ quả từ sự thiếu vắng Rodri hiển hiện ngay ở trận M.C thắng nhọc 2-1 trước đội hạng nhì Watford ở vòng 3 Cup Liên đoàn Anh (rạng sáng 25-9). Dù áp đảo đối thủ với phần lớn đội hình là các cầu thủ dự bị, thầy trò Pep vẫn nhận 1 bàn thua sau pha xâm nhập rìa vòng cấm và dứt điểm thoải mái của Tom Ince ở phút 86. Chỉ là một tình huống nhỏ nhưng nếu có Rodri bọc lót,

Brighton. Điều đáng nói, cả hai ngôi sao này đều bị phạt vì lỗi "cố tình trì hoãn việc bắt đầu lại trận đấu". Dù còn nhiều tranh cãi liên quan quyết định của trọng tài, những tấm thẻ đỏ này là lời cảnh tỉnh cho Arteta và các học trò nếu muốn đua đường dài. Trong hai mùa giải gần nhất, Arsenal đã thực sự vươn lên thành một đối thủ khó chịu của Liverpool và M.C trên hành trình đua vô địch Premier League. Tuy nhiên, Pháo thủ thành London thường hụt hơi ở những thời điểm quan trọng, qua đó làm vào cảnh trắng tay về danh hiệu.

Với một giải đấu được coi là khốc liệt hàng đầu châu Âu và công tác trọng tài có nhiều ồn ào như Premier League, sẽ không có chỗ cho những sai lầm cá nhân và những sự thiếu cẩn trọng trong chiến thuật. Sự già dơ ở thời điểm quan trọng là điều mà HLV Arteta và các học trò cần đau đầu để trui rèn trong chặng đường sắp tới. Còn với M.C, đây là lúc thể hiện bản lĩnh của một nhà vô địch khi khó khăn về mặt nhân sự đang bủa vây.

N.Đ

Ảnh thể thao

Laver Cup trở lại châu Âu

Tay vợt Carlos Alcaraz nâng cao danh hiệu vô địch giải quần vợt Laver Cup 2024 cùng tuyển châu Âu. Tại loạt trận cuối cùng đầy kịch tính hôm 22-9 trên Uber Arena ở Berlin (Đức), tay vợt 21 tuổi xuất sắc đánh bại Taylor Fritz với tỉ số 6-2 và 7-5, qua đó giúp tuyển châu Âu giành thắng chung cuộc 13-11 trước tuyển Thế giới. Với thành tích này, tuyển châu Âu đã giành lại chức vô địch Laver Cup sau khi thất bại liên tiếp tại Laver Cup 2022 và 2023.

N.Đ (Theo Reuters)

Carlos Alcaraz và danh hiệu Laver Cup 2024.

Ảnh: Reuters

Để nghệ thuật là cầu nối yêu thương

HUYỀN LÊ

63 bức tranh vẽ phong cảnh 63 tỉnh, thành vừa được họa sĩ trẻ Việt Mỹ (quê Đà Nẵng, đang sinh sống và làm việc tại Thành phố Hồ Chí Minh) đấu giá trực tuyến được số tiền 641 triệu đồng ủng hộ đồng bào miền Bắc bị thiệt hại do bão Yagi.

Họa sĩ Việt Mỹ, tên thật Nguyễn Văn Mỹ (28 tuổi) cho biết, thời điểm này năm ngoài, anh hoàn thành dự án vẽ 63 bức tranh phong cảnh tại 63 tỉnh, thành và theo kế hoạch, bộ tranh sẽ góp mặt vào triển lãm cá nhân năm 2025. Tuy nhiên mới đây, anh quyết định đấu giá toàn bộ số tranh này để ủng hộ đồng bào miền Bắc bị thiệt hại do bão Yagi. Điều đáng nói, 63 bức tranh được bán hết chỉ sau 4 ngày lan tỏa thông điệp trên mạng xã hội cá nhân.

Nam họa sĩ 9X từng được TikTok Awards Việt Nam trao giải thưởng "Nhà sáng tạo của năm" năm 2020 vì những đóng góp tích cực trên nền tảng TikTok. Việt Mỹ nói, việc hoàn thành 63 bức tranh trong 5 tháng không chỉ là thử thách về kỹ thuật, thời gian mà còn là hành trình của cảm xúc, cũng như sự gắn bó với mỗi vùng đất anh đi qua. Đơn cử, với quê hương Đà Nẵng, anh chọn vẽ cầu Sông Hàn, biểu tượng của văn hóa, lịch sử và sự phát triển kinh tế hai bờ Đông - Tây. Trong khi đó, với tỉnh Quảng Nam, anh chọn thể hiện nét cổ kính ở đô thị cổ Hội An... "Mỗi lần đặt chân đến một tỉnh, thành, tôi như được hòa vào hơi thở, cảnh sắc và con người nơi đó. Những cánh đồng xanh ngát ở miền Trung, những dãy núi trùng điệp phía Bắc hay nét thanh bình, giản dị của miền Tây sông nước... đều được tôi cố gắng thể hiện trên nền chất liệu acrylic. Màu acrylic vẽ trên vải canvas tạo ra những mảng màu tươi sáng và có độ bền cao, phù hợp để tái hiện vẻ đẹp phong cảnh, con người Việt Nam", Việt Mỹ bày tỏ.

Mỗi bức tranh có kích thước 40x60cm, được bán giá khởi điểm 10 triệu đồng. Anh cho hay, mức giá này không dựa

Bức tranh vẽ cầu Sông Hàn được họa sĩ 9x Việt Mỹ vẽ tháng 9-2023. Ảnh: NVCC

trên giá trị nghệ thuật của tranh, mà muốn người mua cảm thấy số tiền họ bỏ ra hợp lý và xứng đáng. Chỉ sau 4 ngày đấu giá, anh thu về 651 triệu đồng và quyết định chuyển ngay 641 triệu đồng đến tài khoản Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam hỗ trợ người dân vùng lũ, chỉ giữ lại 10 triệu đồng để lòng khùng gửi đến khách hàng đã ủng hộ dự án. Anh cho hay, bức tranh "Đồng sen Tháp Mười" có giá bán cao nhất (hơn 13 triệu đồng) cũng là bức tranh đầu tiên trong dự án được anh thực hiện tháng 7-2023. "Tôi rất vui khi chương trình đấu giá tranh nhận được sự ủng hộ lớn đến vậy. Điều này cho thấy, khi nghệ thuật xuất phát từ trái tim và mang theo thông điệp nhân văn, nó sẽ có sức lan tỏa mạnh mẽ", Việt Mỹ vui vẻ nói.

Quyết định mua 3 bức tranh vẽ phong cảnh tỉnh Bến Tre, Điện Biên Phủ và Tháp Poklong Garai (tỉnh Ninh Thuận) với giá 34,5 triệu đồng, chị Nguyễn Thị Huyền Mi (Thành phố Hồ Chí Minh) cho biết, mình bị thu hút bởi giá trị nghệ thuật và tấm lòng của nam họa sĩ trẻ. Theo chị, việc bán đấu giá tranh để ủng hộ đồng bào sau bão không chỉ là hành động thiện

nguyện mà còn là cách họa sĩ trẻ Việt Mỹ lan tỏa thông điệp yêu thương, gắn kết mọi người thông qua nghệ thuật. Đó cũng là lý do chị quyết định tham gia đấu giá, để vừa sở hữu những tác phẩm đẹp, vừa có thể cùng nam họa sĩ hỗ trợ người dân miền Bắc bị thiệt hại do bão Yagi.

Với hơn 9,4 triệu người theo dõi trên TikTok, họa sĩ Việt Mỹ trở thành người truyền cảm hứng cho thế hệ trẻ về tinh thần sống có trách nhiệm với cộng đồng. Anh chia sẻ, việc quyên góp toàn bộ số tiền đấu giá xuất phát từ trái tim. Vì thế, mục tiêu lớn nhất của dự án là lan tỏa tác phẩm nghệ thuật, đồng thời tạo ra giá trị thực tế cho cộng đồng. Anh hy vọng dự án lần này là bước khởi đầu cho nhiều hoạt động nghệ thuật kết hợp thiện nguyện trong tương lai. "Tôi hy vọng qua mỗi tác phẩm, khán giả không chỉ thấy được vẻ đẹp của phong cảnh Việt Nam, mà còn cảm nhận được thông điệp yêu thương, gắn kết mà tôi muốn gửi gắm. Bởi tôi tin khi nghệ thuật kết hợp với tình yêu thương, nó có thể mang lại những thay đổi tích cực và bền vững cho xã hội", Việt Mỹ chia sẻ thêm.

H.L

Ngư dân "bắt bệnh ông trời"

Chung quan điểm trên, Chủ tịch Hội Văn nghệ dân gian thành phố Đà Nẵng Đinh Thị Trang khẳng định nhờ những kinh nghiệm này mà người dân sống bằng nghề đánh bắt trên biển phần nào tránh được những mất mát về người cũng như tài sản. Những tri thức dân gian làng biển phần lớn dựa trên sự quan sát hiện tượng tự nhiên như gió, chớp, sóng, mây, trăng, sao, con nước... Ví như, nhìn ra biển xa, phía đông ụ mây động nước, mặt biển hơi nước

bốc lên mù trời, thế nào vài ngày tới cũng có biến động. Hay khi bầu trời xuất hiện mây màu trắng sữa, qua mây có thể nhìn thấy mặt trời, mặt trăng, phía dưới có nhiều mây dày và thấp thì có khả năng sắp tới thời tiết sẽ xấu vì áp thấp hoặc mưa bão... "Trước đây khi chưa có máy móc, thiết bị định vị, ngư dân muốn vào bờ phải nhìn sao mai mọc ở hướng nào rồi theo hướng đó mà tiến. Hay khi nhìn lên núi Sơn Trà thấy mây phủ, sẽ biết thời tiết hôm đó không

gió cũng mưa", chị Trang nói.

Dù đoán định thời tiết giỏi đến đâu, ngư dân Đà Nẵng cũng không thể tránh khỏi sóng to, gió lớn trong những chuyến đi biển kéo dài hàng tháng. Như cách ông Cao Văn Minh cho rằng "thời tiết thất thường, nhưng với ngư dân xem biển là nhà, có sao cũng phải chịu", câu nói ngắn gọn nhưng thể hiện sự kiên trì, quyết tâm bám biển của các thế hệ ngư dân bảo vệ ngư trường của Việt Nam trên Biển Đông.

T.Y

Khoảng trời riêng đặc biệt của thơ

THANH THẢO

Theo tôi, vu vơ hay lơ ngơ đó là khoảng trời riêng đặc biệt của thơ. Đó là những khoảnh khắc nhà thơ tự thoát mình khỏi mọi vướng bận, để có thể tự do đi lơ ngơ giữa cuộc đời, và viết được bài thơ lơ ngơ cho riêng mình.

Nhà thơ Tể Hanh thời kỳ sáng tác rực rỡ nhất.

Ảnh: Tư liệu

Đã từng có những câu thơ khuyết danh dễ thương như thế này:

"Lạnh lùng thay láng giềng ơi/
Láng giềng lạnh ít sao tôi lạnh
nhiều". Đây là thơ khuyết danh chứ không phải ca dao. Có thể xếp dạng thơ này vào dạng "thơ vu vơ" được không? Dù cái vu vơ này có nhằm tới đích. Đích thì đã rõ. Nhưng hai câu thơ này khiến người ta nhớ. Tự nhiên tôi cũng nhớ, dù không biết mình đọc ở đâu, từ bao giờ.

Có thể nói đó là thơ vu vơ găm vào ta một cách cũng vu vơ. Nó vừa tỏ vừa mờ, vừa lãng đãng vừa nhắm đích. Nhưng nó chỉ dừng lại ở đó.

Tôi nhớ một bài thơ của Tể Hanh, không thuộc thơ vu vơ, mà thuộc thơ lơ ngơ. Đó là cái chất của một nhà thơ vừa giản dị hồn nhiên vừa đặc biệt như Tể Hanh. Bài thơ ấy của ông trước hết găm vào tôi hai câu thơ: "Phố này anh đến tìm em/ Người qua lại tưởng anh tìm bóng cây". Đó là hai câu thơ không thể giản dị hơn, nhưng cũng không thể kỳ lạ hơn. Làm nên cảm giác đặc biệt ấy vì hai câu thơ này rất... lơ ngơ. Và lơ ngơ là cái chất sâu thẳm của Tể Hanh và của thơ ông. Cả bài thơ thế này:

HÀ NỘI VẮNG EM

Thế là Hà Nội vắng em
Anh theo các phố đi tìm
ngày qua
Phố này ở cạnh vườn hoa
Nhớ khi đôn gió, quen mà
chứa thân
Phố này đêm ấy có trăng
Cùng đi một quãng nói bằng
lặng im
Phố này anh đến tìm em
Người qua lại tưởng anh tìm
bóng cây

Anh theo các phố đó đây
Thêm yêu Hà Nội vắng đây
cả em

Nếu tôi nhớ không nhầm, thì "em" đây là một nữ nhà thơ, có thật, chứ không phải do Tể Hanh tưởng tượng ra. Tôi nhớ, một lần cũng lâu tới gần ba chục năm rồi, Tể Hanh với tôi và Nguyễn Thụy Kha cùng ngồi một quán ven hồ với "em" này. Rất vui và rất tình cảm. Đúng là Tể Hanh có "cảm" em này thật. Và tôi với Thụy Kha thì tích cực vun vào.

Chỉ vậy thôi. Và Tể Hanh có bài thơ ngắn mà tôi cho là một kiệt tác của thơ ông. Chỉ 10 câu thơ lục bát, Tể Hanh đã thể hiện trọn vẹn tính "lơ ngơ" của ông trong bài thơ này. Và khi "người qua lại" là người thành phố, không phân biệt được nhà thơ cao tuổi này lơ ngơ tìm cái gì, "bóng em" hay "bóng cây", thì chỉ nhà thơ biết, riêng mình ông biết mà thôi.

Bây giờ có nhiều nhà thơ làm thơ tân kỳ, theo những xu hướng thơ mới nhất trên thế giới, nhưng rất ít, hoặc không có nhà thơ nào làm được những bài thơ vu vơ, nhất là những bài thơ lơ ngơ như thơ Tể Hanh. Mà theo tôi, vu vơ hay lơ ngơ đó là khoảng trời riêng đặc biệt của thơ. Đó là những khoảnh khắc nhà thơ tự giải thoát mình khỏi mọi vướng bận, để có thể tự do đi lơ ngơ giữa cuộc đời, và viết được bài thơ lơ ngơ cho riêng mình.

Thơ phải được viết đầu tiên cho chính nhà thơ là tác giả, sau đó mới tới cho người đọc. Tôi có cảm giác, khi viết được bài thơ lơ ngơ này, Tể Hanh đã nhìn lên vòm cây Hà Nội, dù lúc ấy mắt ông đã rất kém.

T.T

(Tiếp theo trang 5)

LÊ Y PHA

Nuôi dưỡng ước mơ qua đài cát-sét

Tan tâm. Trong bóng chiều nhập nhoạng, chạy xe qua con hẻm nhỏ, bỗng từ đâu giọng đọc quen thuộc phát ra từ chiếc đài radio: "Đây là tiếng nói Việt Nam, phát thanh từ Hà Nội, thủ đô nước Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam...". Chao ôi! Ký ức cả bầu trời tuổi thơ bỗng ùa về.

Chẳng biết tự bao giờ, chiếc đài cát-sét hiệu Sony luôn nằm trang trọng trên chiếc tủ búp-phê giữa phòng khách của ông bà tôi. Qua lời ông kể, sau khi đi bộ đội và xuất ngũ, ông được Nhà nước hỗ trợ phụ cấp một số tiền. Ông dành dụm số tiền đó và làm lụng gom góp thêm để mua chiếc cát-sét của Nhật với giá hơn 2 chỉ vàng, một món tiền khá lớn thời bấy giờ.

Âm thanh từ chiếc đài cát-sét rất to rõ, ngân vang từ phòng khách xuống nhà bếp, lan ra cả ngoài sân, mọi người dù đang ở đâu, làm gì cũng đều nghe được thông tin trên đài. Giữa chiếc đài là hai cây ăng-ten có thể linh hoạt kéo lên xuống, quay qua trái phải để thu tín hiệu, bắt sóng. Tôi thích nhất là được rà đài trên sóng FM, bắt trúng được chương trình yêu thích thì còn gì vui sướng bằng. Mỗi sáng và mỗi chiều tối, đài phát sóng chương trình thời sự, ông tôi luôn vặn loa ở mức to nhất để các cụ già, cô chú hàng xóm đi tập thể dục, quét tước sân vườn xung quanh có thể nghe đài để cập nhật những thông tin mới nhất. Giọng đọc của các anh chị biên tập viên mỗi người mỗi vẻ nhưng đều mượt mà, trầm bổng theo những nhịp cảm xúc, cứ thế êm dịu đi vào lòng người.

Mỗi cuối tuần, ông thường giục bà tôi dọn cơm sớm, cả nhà ăn bữa tối chóng vánh để còn đón khách. Khách ở đây là chòm xóm, là mấy đứa trẻ con trong xóm nhỏ đổ hết về nhà ông bà tôi. Ông tôi kê hai cái ghế đầu đài ngoài sân, trải thêm

Minh họa: HOÀNG ĐẶNG

chiếu dưới đất để bà con có chỗ ngồi thoải mái. Bởi vì, chương trình cuối tuần của đài toàn những nội dung hấp dẫn, từ ca nhạc tạp kỹ thiếu nhi cho mấy đứa nhỏ đến cải lương, chèo tuồng, phim truyện cho người lớn. Chỉ nghe âm thanh từ đài, đôi lúc âm thanh bị rè do tín hiệu chấp chờn mà xóm tôi đều nhớ giọng ca cải lương của Bạch Tuyết, Thoại Mỹ, Út Bạch Lan, Minh Vương, Kim Tử Long... chỉ cần họ cất giọng là biết ngay ai đang ca. Những tháng ngày đó, bà con chòm xóm như gắn kết hơn, vừa nghe đài vừa ngồi kể cho nhau nghe những chuyện buồn vui trong cuộc sống đời thường.

Nhờ nghe đài cát-sét của ông, tôi biết được thế giới thật rộng lớn, đất nước có nhiều cảnh đẹp, nhiều nền văn hóa đa dạng. Thế là, trong tôi dần dần áp ứ, nuôi dưỡng ước mơ được đi xa, được đến khám phá nhiều vùng đất khác nhau. Mỗi lần, hai ông cháu ngồi nghe đài, ông đều xoa đầu, khích lệ tôi: "Cháu cố gắng học giỏi. Học giỏi, mai sau cháu sẽ được đi nhiều nơi". Quả thật, ước mơ ngày thơ bé đã nảy mầm, đã bay cao thành quả ngọt mai sau từ

chiếc đài cát-sét nơi xóm thôn nghèo.

Tôi nhớ, năm đó nghe đài báo chuẩn bị có bão lũ đổ bộ vào miền Trung. Ông tôi thông báo khắp làng trên xóm dưới, mọi người gia cố lại nhà cửa cẩn thận. Nền nhà của gia đình tôi thấp hơn mặt đường nên đã vội vã chuyển đồ đạc lên căn gác lửng. Đêm đó bão đổ bộ, lũ thốc tràn về. Bốn bề mênh mang trắng xóa trong biển nước. May mắn vì đã chuẩn bị từ sớm nên xóm tôi không thiệt hại nhiều về người và của. Ngắm nhìn trù mẫn chiếc đài được ông cẩn thận phủ lên tấm vải điều nơi góc căn gác, tôi thấm biết ơn sâu sắc đến người bạn nhỏ của gia đình.

Sau này, những chiếc tivi màu ra đời. Các phương tiện giải trí ngày càng hiện đại gắn liền với những chiếc smartphone, máy tính... Người ta dường như dần lãng quên những chiếc đài radio xưa cũ. Ấy thế, với tôi, chiếc đài cát-sét của ông tôi không đơn thuần là một vật dụng giải trí mà nó là cả thế giới tuổi thơ diệu kỳ. Và, từ đây, những ước mơ đẹp đã được dung dưỡng để cất cánh bay cao.

L.Y.P

Hồn treo cột buồm

TRƯƠNG ĐIỆN THẮNG

1. Tháng 9-2024 tôi đến viếng Miếu thờ Cô Bác ở phường Thanh Khê Đông (quận Thanh Khê) và ghi lại những ý chính:

Năm 2010, với sự đóng góp của kiều bào và bà con làng chài Thanh Thủy, bà con các làng chài phường Thanh Khê Đông và các chủ phương tiện đánh bắt hải sản vùng Thanh Khê, Hà Khê, Phú Lộc xây dựng một Miếu thờ Cô Bác trên mô hình một chiếc thuyền đánh cá, để thể hiện lòng tôn kính với những người đã sinh ra nghề và tử vì nghiệp trên Biển Đông trong lịch sử. Trong đó có trận bão năm Quý Tỵ 1893, năm Bính Tuất 2006, bão số 6 Xangsane... Miếu như một di tích lịch sử vừa để tưởng niệm vừa để cầu mong cho bình an các làng nghề và quốc thái dân an...

cũng dừng lại hương khói để cầu bình an. Đây được xem như một địa chỉ tâm linh của bà con làm nghề biển trong vùng...

2. Tôi đã từng đến các làng nghề chài lưới và đến thăm các gia đình ngư dân, từ huyện đảo Lý Sơn đến Cù Lao Chàm, từ các làng Bình Minh, Thọ Quang mỗi khi có sự cố. Và đau buồn chứng kiến nỗi mất mát của những ngư dân trẻ cùng vợ con họ. Ở vùng ven biển miền Trung, những ngư dân luôn được ví như các chiến sĩ bảo vệ chủ quyền trên biển, nên sự ra đi của họ trong mỗi mùa giông bão chính là sự mất mát của cả đất nước.

Ở biển Sơn Chà, nghe câu hát: "Chiều chiều mây phủ Sơn Chà/ Lòng ta thương nhớ bạn nước

Ảnh: T.Đ.T

Trước đền thờ là một bàn lớn "Phụng vi thượng niệm các tiên linh bỏ mình trên biển cả chi linh vị". Hướng ra biển, về phía mũi thuyền là một bàn thờ lớn với đầy đủ hương án. Một lão ngư nói với tôi, đây là vị trí của bãi Thanh Thủy, ngoài hương hoa các ngày Rằm, mồng một, hằng năm ngư dân các làng chài để sắm lễ vật làm đám giỗ lớn vào ngày 25-3 âm lịch để tưởng nhớ. Nhiều ngư dân trước khi ra khơi

mắt và lộn cơm", bấy giờ cứ nghĩ như một cây hát ru em đơn giản, nhưng chứng kiến những người mẹ trẻ trong khăn tang, ta mới hiểu hết nỗi đau trong lòng họ mỗi mùa biển động. Bởi vậy câu hát "Lấy công nghề biển hồn treo cột buồm" ta lại càng thấm thía hơn nỗi lòng của họ!

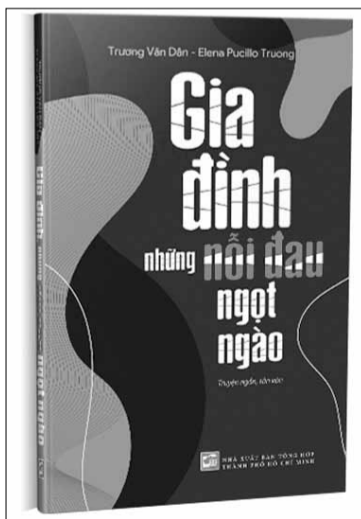
Trước mùa biển động, xin ghi mấy dòng ngắn ngủi này như để chia sẻ cùng quý ngư dân!

T.Đ.T

▽ sách mới, sách hay

1. "Gia đình, những nỗi đau ngọt ngào" của tác giả Trương Văn Dân - Elena Pucillo Trương (NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh, 6-2024) có chủ đề về những mối quan hệ trong gia đình và tình nghĩa vợ chồng. Gia đình giống như một vũ trụ thu nhỏ, nơi chúng ta học cách trở thành thành viên của xã hội lớn. Tất nhiên không có gia đình hoàn hảo và cũng không có xã hội hoàn toàn tốt đẹp mà nhiều khi cũng có những va chạm, có những tổn thương và xáo trộn. Cuộc sống gia đình có thể là thiên đường, cũng có thể là địa ngục.

Tuy nhiên, chỉ có mái ấm gia đình mới là chốn bình yên vì nơi đó luôn dang tay che chở, là nơi ta tìm về khi mệt mỏi trên con đường đời. Gia đình là nơi êm ấm nhất nhưng nếu thiếu "tình"

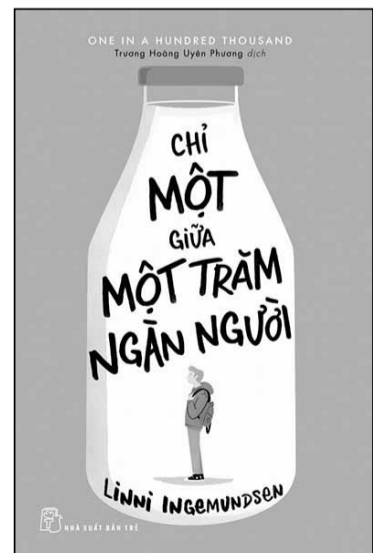
thì sẽ mang lại cho ta rất nhiều đau khổ. Và tình yêu không phải là một sản phẩm đóng gói để sẵn sàng được sử dụng, mà nó được giao cho chúng ta chăm sóc, nó cần những nỗ lực liên tục để được tái tạo và hồi sinh mỗi ngày.

Sống ở đời, không ai có thể cạn tình cạn nghĩa, nhất là với

những người thân. Nếu chúng ta bớt sân si, bớt ngiệt ngã, biết lấy yêu thương và lòng tử tế bao dung mà cư xử với nhau thì mới có thể có một gia đình êm ấm.

2. "Chỉ một giữa một trăm ngàn người" (Linni Ingemundsen, Trương Hoàng Uyên Phương dịch, NXB Trẻ, 2024) nhắc nhở ta nhớ về việc trân quý giá trị của mọi thứ trong cuộc đời này.

Có bao giờ bạn không muốn là chính mình không? Bạn thấy mình thua kém và chỉ muốn thu mình lại. Nhưng có những điều chỉ riêng bạn mới làm được thôi! Cậu bé Sander mười lăm tuổi ước ao giá như mình cũng được bình thường như bạn bè. Nhưng thật không may, cậu gặp phải căn bệnh hiếm gặp mà trong một trăm ngàn người mới có một người mắc phải. Căn bệnh này khiến cậu không thể cao lớn như chúng bạn và đường như sự quan tâm của mọi người chỉ dành cho những thiếu niên

cao lớn nhất, khỏe mạnh nhất và náo nhiệt nhất. Nhưng Sander có thể nhận thấy những tiểu tiết mà người khác bỏ qua và cậu đang chuẩn bị cho một sự thay đổi cực kỳ to lớn.

Sander luôn lưu tâm đến những điều nhỏ nhặt ít ai chú ý, và nhờ

vậy mà cậu bé sắp làm được một việc lớn lao. Chỉ một giữa một trăm ngàn người là câu chuyện ấm áp về tình bạn, sự rung động và hồn giận của tuổi học trò cũng như những khó khăn về mặt tinh thần mà những cô cậu học sinh đang phải đối mặt.

Đây là câu chuyện ấm áp về tình bạn, về những bối rối, khao khát của tuổi thiếu niên, về sự khác biệt và sự công nhận. Cùng trải qua hành trình của Sander, bạn đọc sẽ nhận ra rằng: những khác biệt của mình cũng rất đáng quý, và sẽ có ai đó trân trọng và yêu thương bạn vì bạn là chính bạn. Qua cuốn sách, tác giả cũng đã thành công gửi gắm thông điệp về sự phù hợp mang đến hạnh phúc, niềm vui. Rằng có là ai trong cuộc đời này thì chính chúng ta cũng đều quý giá, và luôn có những vị trí phù hợp với mình nếu ta kiên trì không ngừng tìm kiếm.

MẪU ĐƠN

Hy vọng của Vinh

HUYỀN LÊ

Trở về sau một tuần tham gia Trại hè sáng tạo và đổi mới xã hội (Social Innovation Camp 2024) do Trường Đại học Thaksin Thái Lan tổ chức, Dương Bùi Vinh, sinh viên lớp 22 SLS, khoa Lịch sử, Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng) cho biết chuyến đi đã mang lại cho em bài học quý về sự sáng tạo, đổi mới và ý thức tham gia những dự án vì cộng đồng.

Là sinh viên duy nhất của Đại học Đà Nẵng tham gia trại hè Social Innovation Camp 2024, Vinh cùng đại diện các nước Indonesia, Malaysia, Myanmar, Thái Lan, Nhật Bản, Trung Quốc tham gia tập huấn giải quyết các vấn đề xã hội như môi trường, giáo dục, y tế và sức khỏe cộng đồng. Các nhóm được yêu cầu phát triển những ý tưởng sáng tạo nhằm giải quyết các thách thức mà xã hội hiện nay đang đối mặt.

Với chủ đề “Mục tiêu phát triển bền vững”, nhóm của Vinh chọn giải quyết vấn đề ô nhiễm nguồn nước bằng ý tưởng tạo ra chiếc máy dọn rác với những tính năng đặc biệt như tự động thu gom và phân loại

Vinh tự hào tham gia Trại hè sáng tạo và đổi mới xã hội (Social Innovation Camp 2024) và tiếp cận với nhiều dự án vì cộng đồng. Ảnh: NVCC

rác thải nhựa, giấy và kim loại. Máy được trang bị cảm biến thông minh, có thể nhận diện các loại rác khác nhau, đồng thời sử dụng năng lượng tái tạo như năng lượng mặt trời để vận hành, tiết kiệm kinh phí, nhân lực. Ngoài ra, nhóm cũng chú trọng đến việc phát triển các phương pháp xử lý nước bị ô nhiễm dầu và hóa chất, giúp cải thiện chất lượng nước trước khi đưa trở lại môi trường. Theo Vinh, quá trình thảo luận, thành viên nhóm cùng nhau phân tích tình trạng ô nhiễm nước ở nhiều quốc gia, đặc biệt ở những khu vực đông dân

cụ, trình độ dân trí thấp - nơi rác thải sinh hoạt và công nghiệp đang làm suy giảm nghiêm trọng chất lượng nguồn nước. Tham gia trại hè là cơ hội để em nhận ra rằng, các vấn đề xã hội như ô nhiễm nước hay biến đổi khí hậu không còn là vấn đề của riêng một quốc gia mà là trách nhiệm chung của toàn cầu. Do đó, thế hệ trẻ như Vinh cần có ý thức đóng góp từ những hành động nhỏ để tạo nên sự thay đổi tích cực trong tương lai.

Trại hè Social Innovation Camp được Trường Đại học Thaksin Thái Lan tổ chức

thường niên với mục tiêu trao đổi văn hóa, nâng cao kỹ năng giao tiếp và làm việc nhóm trong những dự án về cộng đồng. Năm 2024, chương trình thu hút sự tham gia của gần 100 sinh viên đến từ các quốc gia trong khu vực Đông Nam Á. Ngoài hoạt động tập huấn, trại sinh còn tìm hiểu quy trình điều chế ống hít thảo dược, tham quan các nhà máy, làng nghề truyền thống với quy trình sản xuất xanh, bền vững... Vinh cho biết, nhờ hoạt động giao lưu này mà em hiểu thêm về đa dạng văn hóa cũng như cách các quốc gia tiếp cận, giải quyết các thách thức xã hội. Bên cạnh đó, chàng sinh viên khoa Lịch sử xem đây là cơ hội quảng bá văn hóa, lịch sử xứ Quảng đến bạn bè quốc tế. Trong hành lý của mình, Vinh mang theo chiếc áo xanh tình nguyện và chia sẻ với bạn bè quốc tế về hoạt động Đoàn, về CLB đội, nhóm, về những chiến dịch tình nguyện và không quên mời mọi người đến Đà Nẵng tham quan, học tập thời gian tới.

Trở về từ Thái Lan, chàng trai trẻ không chỉ mang theo kinh nghiệm, kiến thức học được từ các chuyên gia, bạn bè quốc tế, mà ấp ủ những dự định, ý tưởng về bảo vệ môi trường. “Em cảm thấy tự hào khi tham gia trại hè và hy vọng có thể mang những kiến thức, kỹ năng học được áp dụng vào các dự án cộng đồng tại địa phương. Bởi, em tin rằng những thay đổi lớn lao luôn bắt đầu từ những hành động nhỏ, từ đó góp sức vào việc tạo ra một thế giới tốt đẹp, bền vững hơn”, Vinh bày tỏ.

H.L

Sân chơi truyền thông trẻ

XUÂN SƠN

Đại hội đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản Hồ Chí Minh Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng) lần thứ XII, nhiệm kỳ 2024-2027 vừa diễn ra, những thành viên Ban Truyền thông và Sự kiện Đoàn trường (gọi tắt UED Media) hối hả thực hiện tin, bài, biên tập hình ảnh, video chia sẻ lên website nhà trường và mạng xã hội. Suốt hai năm nay, trong vai trò phóng viên, hỗ trợ truyền thông, những người trẻ này đã đồng hành với nhà trường trong nhiều hoạt động, sự kiện lớn nhỏ.

Anh Đồng Thế Hưng, Phó Bí thư Đoàn trường Đại học Sư phạm chia sẻ, UED Media có nhiệm vụ truyền thông xây dựng thương hiệu tuổi trẻ nhà trường, đồng thời quảng bá, lan tỏa hình ảnh đẹp. Đây là một trong những thay đổi của Đoàn trường, mang tính tiên phong, đổi mới trong nội dung, hình thức thực hiện nhằm kiện toàn và xây dựng mô hình mới trong công tác truyền thông. Là người trực tiếp lên ý tưởng, kết nối sinh

UED Media tác nghiệp tại Chiến dịch tình nguyện “Mùa hè xanh” năm 2024. Ảnh: NVCC

viên có đam mê truyền thông và báo chí để tạo nên UED Media, anh Hưng cho hay: “Từ năm 2023, UED Media tiến hành xây dựng đội ngũ nhân sự mới với nòng cốt là các bạn sinh viên khóa tuyển sinh 2022 và 2023. Hiện đội có nhiều bạn trẻ kinh nghiệm, năng động và sáng tạo tham gia. Đặc biệt có những bạn đang làm cộng tác viên cho các cơ quan thông tấn báo chí trên địa bàn thành phố”.

Tham gia UED Media tròn một năm, sinh viên Nguyễn Đoàn Gia Hán (SN 2004, ngành Cử nhân Báo chí) chia sẻ: “Ngoài giờ học trên lớp, em được thực hành kỹ năng về truyền thông, báo chí cùng UED Media. Tại đây, em như “thực tập sinh” cho ngành học của mình. Đó cũng là cơ

hội để những thành viên được thể hiện năng lực, đóng góp sức trẻ cho hoạt động của Trường Đại học Sư phạm”. Học cùng ngành với Gia Hán, Nguyễn Xuân Thành Đạt (SN 2004) xem quãng thời gian gần bó UED Media như một trải nghiệm quý giá. Với ước mơ trở thành phóng viên đa năng, Đạt học được từ những anh chị, bạn bè tại UED Media nhiều kỹ năng phong phú như viết tin, chụp ảnh, quay phim và hiện đang được tập huấn thêm về dựng phim. Từ những bờ ngõ ban đầu, Đạt dần tự tin tác nghiệp ở các sự kiện và được đánh giá là một trong số những người quay phim chắc tay. Điều thuận lợi của những sinh viên như Hán và Đạt khi tham gia UED Media là được nhà trường

đầu tư trang thiết bị, phòng máy, tạo điều kiện tác nghiệp ở những sự kiện, được thầy cô ủng hộ.

Ngoài hoạt động chính là truyền thông và tổ chức các sự kiện của Đoàn Thanh niên, Hội Sinh viên, UED Media còn hỗ trợ truyền thông cho các đơn vị trong nhà trường, tổ chức tập huấn và hướng dẫn công tác truyền thông cho sinh viên. Mới đây nhất, UED Media tham gia thực hiện nhiều hoạt động như “Chiến dịch 15 DAYS, Thử thách bản thân - Lan tỏa thông điệp” nhân dịp Tháng Thanh niên năm 2024; chương trình chào đón tân sinh viên mang tên “Viết tiếp ước mơ”; bộ ảnh “Sinh viên Trường Đại học Sư phạm - Đại học Đà Nẵng xây dựng hình mẫu thanh niên trong thời đại mới”. Ngoài ra, đơn vị thực hiện phát triển hình ảnh nhà trường trên các nền tảng mạng xã hội, chiến dịch tình nguyện “Mùa hè xanh” năm 2024, tham gia xây dựng văn hóa đọc trong nhà trường và cộng đồng... “Sắp tới, thành viên UED Media có thêm cơ hội học hỏi, trau dồi từ những phóng viên, MC... có kinh nghiệm để nâng cao kỹ năng. Điều mà bên mình hướng tới không chỉ là đào tạo, trang bị cho sinh viên kỹ năng về truyền thông, báo chí mà còn cả kỹ năng mềm liên quan tác nghiệp, ứng xử, kết nối cộng đồng và tổ chức sự kiện... Điều này không chỉ dừng ở việc tác nghiệp trong các sự kiện tại trường mà xa hơn là tạo nền tảng tốt, hành trang để các bạn tự tin trong công việc sau khi ra trường”, anh Đồng Thế Hưng, Phó Bí thư Đoàn trường Đại học Sư phạm cho biết.

X.S

"Nghề chọn người"

NGỌC ĐOAN

Ông bà ta thường nói "Nghề chọn người". Với tôi, câu nói ấy có lẽ quá đúng. Năm 2004, tốt nghiệp ngành Sư phạm Ngữ văn Trường Đại học Sư phạm (Đại học Đà Nẵng), theo lời rủ rê của mấy người bạn, tôi cứ nhắm nhe xin về Trường Giáo dưỡng số 3 (Bộ Công an), đóng ở xã Hòa Phú (huyện Hòa Vang) làm cán bộ dạy văn hóa. Khi ấy, do không chờ được thủ tục nên tôi quyết định rút lui. Vậy là, hành trình của tôi đến với nghề báo, đến với Báo *Đà Nẵng* như một cơ duyên trong cuộc đời.

Những ngày đầu làm báo

Thông qua mối quan hệ quen biết của ba tôi, người mà tôi biết đầu tiên ở Báo *Đà Nẵng* là bác Hơn (nhà báo Hà Thân Hơn, nguyên phóng viên Phòng Bạn đọc). Tôi còn nhớ như in buổi chiều năm 2005, khi tôi đến Phòng Bạn đọc Báo *Đà Nẵng* (số 42 Trần Phú) tìm gặp bác Hơn. Sau một hồi trò chuyện, bác cầm kẹp báo giấy đưa tôi rồi nói: "Mày viết báo lần nào chưa? Ngồi xem đi cho biết các thể loại tin, bài, coi thử viết được cái gì". Thú thật, dù học văn, nhưng chưa một lần viết báo, nên lúc ấy tôi rất lúng túng không biết bắt đầu từ đâu. Thấy tôi có vẻ lo lắng, bác Hơn động viên: Ban đầu mày tập làm chuyên mục "Xây dựng nếp sống văn hóa - văn minh đô thị" cộng tác với phòng. Cứ ra đường gặp bò thả rông, dây điện bùng nhùng, xe chở quá tải quá khổ, đổ rác bừa bãi... thì chụp hình viết tin phản ánh.

Ngày hôm sau, cầm chiếc máy ảnh du lịch chụp bằng phim, tôi rong ruổi trên các ngã đường để "săn tin". Khi đến gần cổng Bệnh viện Đà Nẵng trên đường Quang Trung, bắt gặp một người đàn ông đạp xích lô chở chiếc quan tài phía trước che khuất mặt. Thi thoảng người này phải nhướn người lên khỏi quan tài để nhìn đường, rất nguy hiểm cho người tham gia giao thông. Như "chộp" được vàng, tôi phi ra trước xích lô chụp liền vài tấm rồi đi rửa ảnh, viết mẫu tin "*Chở đồ công kênh, khuất tầm nhìn*" gửi cho Phòng Bạn đọc với hy vọng "tác phẩm" đầu tay sẽ được đăng báo. Và mấy ngày sau, bác Hơn gọi điện nói ngắn gọn: "Cái tin mày được đăng rồi. Hình như được 35.000 đồng nhuận bút". Nghe xong cuộc điện thoại, người tôi như đang trên mây, cảm xúc lâng lâng, sung sướng đến khó tả. Tôi tức tốc chạy đến tòa soạn, và trong ngày hôm ấy, tôi cầm bản tin của mình đọc đi đọc lại hàng chục lần vì sung sướng, lòng đầy tự hào vì lần đầu tiên trong đời mình làm ra tiền.

Sau một thời gian chỉ tập trung cho chuyên mục "Xây dựng nếp sống văn hóa - văn minh đô thị", được sự động viên của bác Hơn, chú Trần Văn Diệu (Trưởng Phòng Bạn đọc) tôi chịu khó tìm tòi các vấn đề tồn tại trong đời sống xã hội để viết các bài phản ánh, các bài điều tra đăng trên

Phóng viên Báo *Đà Nẵng* (bìa phải) và mạnh thường quân trao tiền hỗ trợ kinh phí điều trị cho gia đình cháu Poloong Quốc Quân tại Bệnh viện Phụ sản - Nhi Đà Nẵng, năm 2017.

Được thành phố đầu tư xây dựng, năm 2011 cây cầu bắc qua sông Cu Đê khánh thành, từ đó đời sống của người dân thôn Trường Định thay đổi, nơi đây không còn là "ốc đảo" trong mỗi mùa mưa bão. Ảnh: N.Đ

trang Bạn đọc của Báo *Đà Nẵng*. Lúc này, tôi trở thành cộng tác viên thường xuyên của báo.

Niềm vui vỡ òa!

Năm 2006, về thôn Trường Định, xã Hòa Liên (huyện Hòa Vang) tìm đề tài, tôi nghe Trường thôn Trường Định Võ Văn Thành kể khổ: Vùng đất này là cái nôi cách mạng, nhân dân anh dũng trong kháng chiến chống Pháp và chống Mỹ, nơi đây có nhiều gia đình chính sách... nhưng cuộc sống vẫn còn nhiều khó khăn. Thôn Trường Định như một "ốc đảo" do không có cầu bắc qua sông Cu Đê, mùa mưa bão bị cô lập hoàn toàn do nước ngập tứ phía. Mong ước lớn nhất của người dân là có một cây cầu bắc qua sông Cu Đê để thuận lợi trong việc đi lại. Sau khi thu thập đầy đủ tư liệu, gặp nhân chứng, tôi thực hiện bài viết "*Nỗi buồn ốc đảo Trường Định*" đăng trên chuyên mục Bạn đọc của Báo *Đà Nẵng*.

Ngay trong buổi chiều báo đăng, chú Trần Văn Diệu gọi điện gấp gáp: "Mí chạy đến phòng chú gấp, có việc liên quan đến bài báo của mí". Nghe vậy, tôi sợ toát mồ hôi, trong đầu cứ nghĩ miên man là bài báo có sai sót gì do tư liệu được cung cấp không chính xác... Khi gặp, chú Diệu hỏi thông tin trong bài báo có chính xác không? Tôi sợ sệt lí nhí: Dạ thôn, xã, người dân cung cấp bảo đảm chính xác. Lúc này, Trưởng phòng Bạn đọc xoa đầu tôi cười hiền: "Bí thư Thành ủy Đà Nẵng Nguyễn Bá Thanh mới gọi điện qua hỏi báo là nội dung bài viết đúng không, đồng thời nói sẽ cho các cơ quan chức năng đi kiểm tra để đầu tư xây dựng một cây cầu bắc qua thôn Trường Định". Đang sợ sệt, lo lắng, nghe vậy tôi thở phào nhẹ nhõm, vui mừng khôn xiết. Vui vì không chỉ giải tỏa những lo lắng, căng thẳng trong lòng, mà còn mừng hơn vì bài báo của mình có tác động xã hội, được cả Bí thư Thành ủy quan tâm. Quá oách!

Với niềm hân hoan trong lòng, tôi gọi điện báo ngay cho anh Võ Văn Thành là thành phố sẽ đầu tư xây dựng một cây cầu bắc qua sông Cu Đê nối liền thôn Trường Định và đường ĐT601. Nhưng tin vui thường lan nhanh, anh Thành cười lớn trong điện thoại: "Bà con trong thôn biết hết rồi, mừng lắm. Thay mặt bà con, anh cảm ơn em và Báo *Đà Nẵng* nhiều". Và sau thời gian đầu tư xây dựng, ngày 2-9-2011, cầu Trường Định được khánh thành trong niềm vui mừng của người dân thôn Trường Định nói riêng và xã Hòa Liên nói chung.

Sau bài báo "*Nỗi buồn ốc đảo Trường Định*" ấn tượng nhớ đời, tôi vẫn miệt mài cộng tác với chuyên mục Bạn đọc của báo

với những tin, bài chất lượng và bảo đảm độ chính xác tuyệt đối của thông tin. Và vui mừng hơn cả, cũng trong năm 2006, Ban Biên tập Báo *Đà Nẵng* nhận tôi vào làm phóng viên chính thức tại Phòng Văn hóa - Xã hội. Hồi ấy, mức phụ cấp được hưởng 300.000 đồng/tháng, nhưng được làm phóng viên của một tờ báo Đảng uy tín như Báo *Đà Nẵng*, những bài viết của báo có tác động xã hội mạnh mẽ, bản thân tôi, cũng như các đồng nghiệp cùng trang lứa rất đổi tự hào.

Cầu nối sẽ chia với người nghèo

Sau thời gian công tác ở phòng Văn hóa - Xã hội, năm 2016, tôi được Ban Biên tập điều động, bổ nhiệm Phó trưởng Phòng Bạn đọc. Được trở về với "cái nôi" nuôi dưỡng mình đến với nghề báo, tôi tự nhủ sẽ nỗ lực hết mình để làm tốt các nhiệm vụ được giao, góp phần đưa tiếng nói của Báo *Đà Nẵng* đến gần hơn nữa với bạn đọc.

Đêm 10-5-2017, đang chập chờn trong giấc ngủ, tôi nhận được điện thoại của người bạn là bác sĩ Bệnh viện Phụ sản - Nhi Đà Nẵng với giọng thảng thốt: "Chiều nay khoa em tiếp nhận một bệnh nhi người Cơ tu ở huyện Đông Giang (tỉnh Quảng Nam) bị hoại tử 2 chân, chắc phải cắt cụt. Gia đình cháu quá nghèo, anh có cách gì giúp cháu bé Poloong Quốc Quân với đôi chân bị hoại tử do nhiễm trùng huyết, thú thật tôi không cầm được nước mắt. Sau đó, tôi trao đổi phóng viên Nguyễn Trọng Huy thực hiện bài viết "*Bé trai người dân tộc Cơ tu cần giúp đỡ*" đăng ở chuyên mục Địa chỉ cần giúp đỡ số báo ra ngày 12-5-2017, nêu trường hợp khó khăn của cháu và gia đình với mong muốn được bạn đọc chia sẻ, hỗ trợ kinh phí điều trị bệnh. Và thật bất ngờ, thông qua Báo *Đà Nẵng*, các doanh nghiệp, nhà hảo tâm kịp thời giúp đỡ kinh phí cho cháu thực hiện ca phẫu thuật thành công. Hạnh phúc hơn, trong gần 2 tháng Poloong Quốc Quân điều trị tại bệnh viện, bạn đọc trong và ngoài thành phố hỗ trợ cháu tổng số tiền gần 1,5 tỷ đồng. Với kết quả này, cả cơ quan khi ấy ai cũng vui mừng, hạnh phúc khi báo làm cầu nối hiệu quả để giúp đỡ cháu bé và gia đình qua cơn hoạn nạn. Ngày cháu Poloong Quốc Quân trở về quê, qua mối quan hệ quen biết, tập thể Phòng Bạn đọc xin cho cháu 1 chiếc xe lăn làm phương tiện đi lại. Trước sự chu đáo, tận tâm của cán bộ, phóng viên Báo *Đà Nẵng*, anh Poloong Thơ (bố cháu Poloong Quốc Quân) bật khóc, nói: "Gia đình tôi cảm ơn Báo *Đà Nẵng* nhiều lắm! Nhờ báo mà gia đình nhận được nhiều tấm lòng sẻ chia, giúp đỡ của mọi người trong thời gian vừa qua.

Tôi hứa sẽ dùng số tiền có được để lo cho con ăn học, giúp cháu vượt qua mặc cảm tật nguyền, hòa nhập cuộc sống sau này".

Sau câu chuyện về trường hợp cháu Poloong Quốc Quân, nhiều bạn đọc tìm đến Báo *Đà Nẵng* nhờ hỗ trợ, giúp đỡ. Trong đó, ấn tượng nhất là câu chuyện của mẹ con chị Trương Thị Loan (SN 1970, trú phường Hòa Khê, quận Thanh Khê). Sáng 20-7-2017, chị Loan dẫn theo con trai Trương Văn Hậu (SN 2010) đến Phòng Bạn đọc "ăn vạ". Chị Loan sụt sùi kể, chị là mẹ đơn thân có 3 con. Cách đây mấy năm, cháu đầu bị bệnh mắt; cháu kế tiếp 15 tuổi đã nghỉ học, đi bán vé số; cháu út Trương Văn Hậu sống với chị. Năm 2014, trong một lần đi lấy rau ở chợ đầu mối Hòa Cường, chị bị tai nạn giao thông, vỡ xương chậu. Năm 2015, trong lúc bán tam ở chợ Bắc Mỹ An (quận Ngũ Hành Sơn), chị bị tai nạn giao thông một lần nữa khiến đầu gối bị vỡ, đứt dây chằng. Sau tai nạn lần thứ hai này, mỗi lần bước đi, chị Loan phải kẹp nạng hoặc cháu Trương Văn Hậu dìu đỡ thì mới đi chân được. Chị Loan cho biết, nhà chị trước đây ở phường Hòa Khê (quận Thanh Khê) nhưng bị giải tỏa, số tiền nhận đền bù đã trang trải chi phí cho những lần gặp tai nạn. Mấy năm qua, cuộc sống khó khăn, mẹ con chị thuê nhiều chỗ trọ... Cũng vì không có chỗ ở ổn định nên 2 năm qua, cháu Hậu không xin được vào lớp 1.

Sau khi nghe phóng viên Báo *Đà Nẵng* trình bày hoàn cảnh của gia đình chị Loan, sáng 20-7-2017, ông Phạm Đình Sơn, Trưởng phòng Giáo dục và Đào tạo quận Thanh Khê quyết định giải quyết cho cháu nhập học tại Trường Tiểu học Lê Quang Sung năm học 2017-2018. Không chỉ vậy, ban giám hiệu nhà trường còn đồng ý hỗ trợ tiền ăn bán trú cho cháu Hậu suốt 5 năm học tại trường. Xong chuyện đi học của cháu Hậu, phóng viên Phòng Bạn đọc tiếp tục thực hiện bài viết "*Con được đi học, mẹ khóc vì quá ngặt nghèo*" đăng trên số báo ra ngày 22-7-2017. Và cũng thông qua Báo *Đà Nẵng*, bạn đọc hỗ trợ giúp đỡ cho mẹ con chị Loan gần 100 triệu đồng. Vui mừng hơn, ngày 8-8-2017, UBND thành phố có quyết định đặc cách cho mẹ con chị thuê căn hộ chung cư ở phường Hòa An (quận Cẩm Lệ). Và mẹ con chị sinh sống ổn định từ đó cho đến nay.

Thời gian như trôi đi, mới đó mà đã thấm thoát gần 20 năm tôi ở ngôi nhà đầy ắp yêu thương - Báo *Đà Nẵng*! Dù quãng thời gian lăn lộn với nghề báo chưa nhiều so với đồng nghiệp, nhưng tôi chợt nhận ra rằng: Người với người hay người với nghề, nếu không có tình yêu, sự say mê mãnh liệt, chân tình thì khó mà tồn tại lâu bền!

N.Đ

Hành trình của người tiên phong Kamala Harris

TRẦN ĐẮC LUẬN

Năm 2021, khi trở thành nữ phó tổng thống Mỹ gốc Phi và gốc Ấn đầu tiên, bà Kamala Harris được biết đến như một tấm gương điển hình của lòng kiên cường, quyết tâm và ý chí mãnh liệt.

Câu chuyện của bà là một bức tranh sống động, đan xen những trải nghiệm đặc biệt, chạm đến trái tim của hàng triệu người Mỹ đang nuôi khát vọng vượt qua rào cản và theo đuổi ước mơ.

Hải đăng của hy vọng

Cam kết của bà Harris đối với công lý và bình đẳng thể hiện rõ qua những lựa chọn nghề nghiệp của bà. Tạp chí *Time* cho biết, việc từng giúp đỡ một người bạn là nạn nhân của bạo lực đã truyền cảm hứng cho bà, thôi thúc bà trở thành công tố viên để bảo vệ những người yếu thế. Tin rằng mọi người đều xứng đáng được sống trong an toàn, có phẩm giá và được hưởng công lý, bà quyết định theo đuổi ngành luật, rồi tiến xa trong lĩnh vực tư pháp. Trải qua nhiều cương vị, bà ghi dấu ấn khi trở thành người

Bà Kamala Harris truyền cảm hứng cho rất nhiều phụ nữ.

Ảnh: VOGUE

phụ nữ gốc Phi đầu tiên được bầu làm công tố viên tại California, là người phụ nữ đầu tiên giữ chức Tổng Chương lý bang California, và là thượng nghị sĩ gốc Ấn đầu tiên của Mỹ. Mỗi dấu mốc này phản ánh quyết tâm của bà trong việc thách thức những định kiến xã hội và mở đường cho các thế hệ phụ nữ, người da màu bước vào những vai trò lãnh đạo quan trọng.

Tấm ảnh hưởng của bà Harris còn trở thành hình mẫu truyền cảm hứng cho rất nhiều người, đặc biệt là phụ nữ, khi họ tìm thấy sự đồng cảm trong câu chuyện cuộc đời của

bà. Nhiều phụ nữ trẻ nhìn bà như một minh chứng rằng họ có thể vượt tới những đỉnh cao, dù phải đối mặt với nhiều thách thức xã hội. Trong số đó có Mary Betterson, sinh viên năm ba tại Đại học Howard. Cô chia sẻ với trang Yahoo rằng mình cảm thấy tự hào khi bước trên những con đường mà bà Harris từng đi, tin rằng cô cũng có thể đạt được những thành tựu to lớn như vị Phó Tổng thống Mỹ đương nhiệm.

Bài học từ mẹ: Không làm việc nửa vời

Mẹ của bà Harris, bà Shyamala

Gopalan, một nhà khoa học, đã để lại dấu ấn sâu sắc trong cuộc đời con gái, truyền cho bà những giá trị về sự chăm chỉ, kiên trì và tận tâm. Theo tạp chí *Time*, một trong những bài học đáng nhớ nhất mà bà Gopalan dạy con là "đừng bao giờ làm việc gì nửa vời". Triết lý này đã gắn liền với bà Harris trong suốt sự nghiệp, thúc đẩy bà cống hiến hết mình trong mọi nhiệm vụ.

Ảnh hưởng của người mẹ thể hiện rõ nét trong cách bà Harris đối diện với cuộc sống và chính trị. Bà luôn sẵn sàng đối mặt với những vấn đề phức tạp, không bao giờ chùn bước trước nghịch cảnh. Chính tinh thần kiên cường và sự nỗ lực không ngừng của mẹ đã giúp định hình quyết tâm của bà Harris trong việc tạo ra những thay đổi tích cực cho thế giới.

Dù vậy, hành trình của bà Harris không thiếu những thử thách và khó khăn. Là một phụ nữ da màu hoạt động trong những lĩnh vực phải đối mặt với nhiều chỉ trích. Tuy nhiên, bà không ngừng vươn lên, biến những trở ngại thành động lực để tiếp tục tiến bước và làm cho tiếng nói của mình được lắng nghe.

Theo báo *Guardian*, một trong những thách thức lớn nhất mà bà Harris gặp phải là trong năm đầu tiên đảm nhận vai trò phó tổng thống,

Việc thay đổi nhân sự và những cuộc chất vấn khó khăn về an ninh biên giới đã khiến một số người đặt câu hỏi về khả năng lãnh đạo của bà. Tuy nhiên, những người ủng hộ giờ đây thừa nhận rằng bà đã không nhận được sự hỗ trợ cần thiết ban đầu, và bà bị đánh giá khác biệt chỉ vì là một phụ nữ da màu. Đối mặt với nhiều khó khăn, bà Harris vẫn kiên định với những giá trị của mình và tiếp tục kiên trì với tầm nhìn về một sự công bằng, bình đẳng cho tất cả. Và người phụ nữ này vẫn không ngừng truyền cảm hứng cho hàng triệu người trên khắp nước Mỹ.

Sự xuất hiện của bà Harris trong vai trò ứng viên tổng thống vào thời điểm quan trọng của lịch sử nước Mỹ. Thông điệp hy vọng và lạc quan của bà trở thành luồng gió mới. Bà chia sẻ hình dung về một tương lai nơi niềm vui chiến thắng nổi sợ hãi và người dân có thể đoàn kết để tạo dựng một con đường mới, không phải dưới tư cách thành viên của bất kỳ đảng phái nào mà là những công dân gắn kết bởi giá trị và khát vọng chung. Hiện tại, bà Harris không chỉ mang trên vai gánh nặng lịch sử mà còn đứng trước cơ hội để hàn gắn vết thương của đất nước và xây dựng một tương lai tốt đẹp hơn cho tất cả mọi người.

T.D.L

"Beetlejuice Beetlejuice" xây dựng thế giới đầy màu sắc và kỳ ảo

ĐOÀN GIA HUY

Sau hơn 30 năm kể từ thành công vang dội của phần đầu tiên, đạo diễn tài ba Tim Burton mang đến cho các tín đồ phim hài kinh dị một bữa tiệc thịnh soạn qua bộ phim "Beetlejuice Beetlejuice" (Ma siêu quậy). Bên cạnh sự kết hợp giữa các nhân vật cũ và mới tạo ra sự trải nghiệm phong phú, hấp dẫn, đạo diễn Tim Burton còn chinh phục khán giả bởi thế giới kỳ ảo và đầy màu sắc mang phong cách riêng.

Năm 1988, bộ phim "Beetlejuice" ra mắt và được đánh giá là một trong những tác phẩm xuất sắc trong sự nghiệp của Tim Burton.

Bộ phim "Beetlejuice Beetlejuice" mang đến những hình ảnh hài hước và quái dị.

Ảnh: Warner Bros/Courtesy Everett Collection

Kinh phí sản xuất chỉ vỏn vẹn 15 triệu USD nhưng bộ phim đã thu về 75 triệu USD toàn cầu. Sau đó, câu chuyện về ngôi nhà ma ám đã được chuyển thể thành phim hoạt hình, nhạc kịch lẫn nhiều trò chơi điện tử, tạo thành thương hiệu gắn liền tuổi thơ nhiều thế hệ. Nhưng phải mất 36 năm sau, người hâm mộ mới được thưởng thức hậu truyện trên màn ảnh rộng mang tên "Beetlejuice Beetlejuice".

Trong phần tiếp theo này, nội dung

phim tiếp tục xoay quanh nhân vật chính Beetlejuice do Michael Keaton thủ vai. Beetlejuice gặp phải một loạt tình huống dở khóc dở cười và đặc biệt kinh dị khi anh buộc phải đối đầu với một thế lực siêu nhiên khác trong một cuộc phiêu lưu không thể tưởng tượng nổi. Đặc biệt, sự kết hợp giữa các nhân vật cũ và mới đã tạo nên sự trải nghiệm phim ảnh phong phú và hấp dẫn cho khán giả. Bên cạnh sự trở lại của các diễn viên gạo cội từ phần đầu

như Winona Ryder và Catherine O'Hara tiếp tục hóa thân vào các nhân vật quen thuộc, bộ phim còn có sự tham gia của các gương mặt mới như Justin Theroux, Monica Bellucci và Willem Dafoe. Đạo diễn tài ba Tim Burton đã tạo ra một thế giới kỳ ảo, đầy màu sắc. Trong đó, các yếu tố thiết kế ấn tượng và âm thanh ma mị là những điểm nhấn quan trọng. Từ màu phim, âm nhạc, phục trang cho đến thiết kế sản xuất đều được đầu tư theo hướng khơi gợi không khí hoài cổ của thập niên cũ. Thậm chí, ông còn dùng màu phim đen trắng cho cảnh hồi tưởng trong phim. Nhờ đó, bộ phim không chỉ làm sống dậy ký ức về phần phim đầu tiên mà còn duy trì sức hút và sự kỳ diệu của thế giới siêu nhiên mà ông đã xây dựng.

Với sự đầu tư công phu hình ảnh cũng như diễn xuất, bộ phim "Beetlejuice Beetlejuice" được giới chuyên môn đánh giá cao và được chọn chiếu mở màn tại Liên hoan phim Venice 2024. Hollywood Reporter nhận xét: "Đạo diễn Tim Burton vẫn giữ vững phong độ với sức sáng tạo, hài hước, cùng trí

tưởng tượng kỳ ảo". BBC đánh giá tác phẩm có nhiều câu đùa và hiệu ứng kỹ xảo chân thật. Còn London Evening Standard bình luận: "Thật thú vị khi Tim Burton trở lại thế giới ma quỷ. Khán giả sẽ rời khỏi rạp chiếu phim và trở về nhà với nụ cười trên môi". Chỉ sau 10 ngày công chiếu đầu tiên, bộ phim "Beetlejuice Beetlejuice" đã thu về tổng cộng 188 triệu USD tại thị trường Bắc Mỹ và 28,7 triệu USD ở thị trường quốc tế, nâng tổng doanh thu toàn cầu lên 264,3 triệu USD.

Mặc dù chuyện phim không quá đột phá nhưng các biên kịch đã biết cách thêm thắt nhiều tình tiết bất ngờ để tạo nên hấp dẫn. Đặc biệt, yếu tố hài hước được khai thác dựa trên mối quan hệ giữa người sống và người chết, từ đó tạo ra những câu thoại và tình huống gây cười. Phim cũng thể hiện rõ phong cách độc đáo làm nên tên tuổi Tim Burton khi ông xây dựng được thế giới siêu thực đầy màu sắc với những nhân vật có tính cách kỳ quái nhưng rất thú vị.

D.G.H